

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp. peti vrsta
malloglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
narocilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon števil. 50, upravnistva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

**Danes zvečer ob 8. uri bo v
Ljudskem domu skioptično
predavanje o Londonu.**

J. Sedivý:

Ob sprejemu čsl. proračuna.

Prag, 30. novembra 1926.

Poslanska zbornica čsl. parlamenta (Narodni shromajdení) je sprejela v soboto, 27. novembra, proračun za l. 1927., ki se odda sedaj v razpravo senatu, kjer pa bo brez dvoma imelo glasovanje enak uspeh.

Javnost je resno dvomila o daljšem življenju sedanje vlade. V zadnjem času so se namreč vedno bolj uporno širili glasovi, ki so jih prinesli tudi vladni listi, da so se pogajanja med vlado in slovaško ljudsko stranko prekinila. Zato jih je mnogo pričakovalo volitve.

Toda zdi se, da sta gg. Švehla in msgr. Šramek namenoma delala na to, da pride do sporazuma šele tik pred glasovanjem o proračunu. Že to je namreč značilno, da je vlada sklenila že pred nekaj tedni, ko so bila ravno pogajanja s Hlinkovo slovaško LS v teku, da se mora glasovati o proračunu najpozneje 27. novembra. Ta dan je za čsl. parlamentarni razvoj zelo važen, ker od tega dne po ustavi prezident ne more več razpustiti parlamenta in razpisati novih volitev. G. dr. Masaryk je bil izvoljen za prezidenta 27. maja 1920 za dobo sedem let. Po ustavi pa šest mesecev pred nastopom novega prezidenta ne more razpustiti parlamenta in tako vplivati na volitev novega prezidenta, ki ga volita na skupni seji poslanska in senatska zbornica z nadpolovično večino glasov. Kamarila okoli prezidenta je bila zelo vznemirjena, ker so pogajanja s slovaško LS ugodno napredovala. Skušala je na vsak način izsiliti od prezidenta nove volitve, ki bi preprečile, da bi blok strank na kat. temelju s 71 poslanci postal najvažnejši steber nove vlade. Posebno je s strahom opazala okolica g. prezidenta, da med čsl. in nemško agrarno stranko dobiva vedno več tal tista struja, ki noče ničesar slišati o sodelovanju s socialnimi demokrati in socialisti ter noče sovraštva, temveč prijateljstvo s kat. Cerkvijo. Vodstvo sokolske zveze je čutilo celo potrebo, da opomni v posebnih dopisih poslance-Sokole, ki pripadajo agrarni stranki, da so dolžni izvrševati sokolska načela tudi v parlamentu in da morajo tudi v parlamentu zastopati svobodomiselnost načela.

Vstop slovaške LS v vlado pa je gradu že zavoljo tega neljub, ker je nujna posledica tega koraka — odstop zunanjega ministra dr. Beneša. Ker še Čkoslovaška ni sklenila konkordata in tudi sicer ni bila v najpristranejših odnosih z Vatikanom, še meje škofij na Slovaškem niso urejene. V pravem oziru se-ga jo madjarske škofije še globoko v slovaško ozemlje in velika posestva na Slovaškem pripadajo še madjarskim škofijam. Zato slovaška LS še bolj energično kakor čsl. LS in nemška kršč. socialna LS zahteva pogajanja z Vatikanom. Ako pa bi vodil ta pogajanja g. dr. E. Beneš, bi pomenilo to izzivanje sv. Stolice, saj se je on doslej dosledno boril proti kat. Cerkvi. G. dr. Beneš ne more voditi pogajanj z Vatikanom že zavoljo tega, ker tekem osem let ni izpolnil obljube, ki jo je dal Angliji in Franciji. Anglija in Francija — horrible dictu — sta tik pred prevratom l. 1918. priznali čsl. vlado v inozemstvu samo pod tem pogojem, da Čkoslovaška sklene z Vatikanom konkordat in tako prepreči notranje verske boje, ki bi ovirali tudi gospodarski razvoj. Te svoje obljube pa še g. dr. E. Beneš dosedaj ni izpolnil, čeravno je našel pri Vatikanu dovolj dobre volje. L. 1925. se je celo demonstrativno z ostalimi svobodomiselnimi člani vlade udeležil Husovih proslav in tako pristihl papeževega nuncija nadškofa Marmagija, da je zapustil Prago in se dosedaj še ni vrnil. Edino čsl. LS, brez katere ni bilo mogoče sestaviti nobene vlade, je preprečila, da ni šel g. dr. E. Beneš še dalje v svojem nekorektnem postopanju proti Vatikanu. Stranka zunanjega ministra, nar. socialisti, so nositelji in glavna opora vsega boja proti katoličanstvu.

Ker pa ima g. dr. Beneš veliko oporo na praškem gradu na Hradčanih, je bilo nemogoče dati g. dr. Benešu slovo pred 27. novembrom. To pa tudi ne bi bilo želeli vsled zunanjepolitičnega položaja. Decembra se vrši zasedanje Društva narodov in ne bi bilo umestno, da bi branil čsl. interese novočleni

zunanj minister, ki še nima dovolj vpogleda in diplomatskih zvez. Vsled spretne propagande za svojo osebo je inozemstvo mnogo bolj kakor pa čsl. politiki ljudskih strank, nar. demokratične in agrarne stranke prepričano o »nenadomestljivosti« g. dr. E. Beneša v čsl. zunanjem ministrstvu.

Tudi Slovaki sami niso želeli vstopiti v vlado, o kateri niso vedeli, kako dolgo življenje ji je usojeno. Hujšega udarca jim pač nikdo ne bi mogel dati, kakor če bi morali takoj po vstopu vlade stopiti pred volivce brez vsakega uspeha. Takojšnje volitve bi jim tembolj škodovala, ker so pri zadnjih volitvah razvijali precej močno agitacijo ne samo proti vladi, temveč tudi proti Pragi sploh. A tudi nar. demokrati so želeli, da se pogajanja Slovaki čim bolj zavlečejo. Oni so dosedaj bili načelni nasprotniki udeležbe Nemcev v vladi in so hoteli videti, ali bo izzvala velik odpor med njihovimi volivci nova vlada zavoljo nemških ministrov. Ko so se prepri-

čali, da je ljudstvo in tudi njihovi volivci sprejelo to novo pot čsl. politike z odobravanjem, so pripravljani sami vstopiti v vlado.

Tako pride po zasedanju Društva narodov do vladne rekonstrukcije. V vlado stopijo ne samo Slovaki, temveč tudi nar. demokrati. Nar. socialistom pa ne bo nič pomagalo, čeravno so kot opozicijska stranka glasovali za proračun. Ne bodo s tem rešili ne g. dr. E. Beneša, še manj pa bodo mogli skriti v raznih aferah umazano perilo svoje stranke, ki se ravno sedaj pere. Ker pa kulturnobojni nar. socialisti niso glasovali za proračun prosvetnega ministrstva, ki ga vodi agrarec dr. Hodža, ki je sicer protestant, a hoče biti tudi napram katolikom pravičen, je za ta del proračuna glasovalo samo 157 poslancev, proti pa 86. Dočim je bil sicer jizid 178 za, 97 pa proti. Za točke proračuna, ki se tičejo prezidenta, njegove pisarne in zunanjega ministrstva so glasovali tudi socialni demokrati in je glasovalo za 204, proti pa 71 poslancev.

niti ni odvisno samo od nastopa g. Stjepana Radiča, vzroki leže globlje. Zato tudi g. Stjepan Radić pravi in trdi, da odločno vztraja na svojem stališču, ker mu to služi za maskiranje eventualnega poraza, ki bi ga njegova stranka doživela z ostavko vlade.

Vzroki težavnega položaja so naši javnosti dovolj znani, ker smo o njih ponovno poročali. Vlada g. Nikole Uzunovića predvsem ni uživala tistega zaupanja v radikalnem klubu, ki je potrebno za uspešno delovanje v teh težavnih časih. Z ozirom na to je čas, ko je bila vlada g. Nikole Uzunovića na državni upravi, zgubljen za konsolidacijo naših razmer in ublažitev težke gospodarske krize. Vprašanje gospodarske krize je brez dvoma najvažnejši činitelj in vsa stremjenja gredo za tem, da bi se v državni upravi napravil takšen preobrat, ki bi mogel vsaj malo pripomoči k temu, da bi prišli iz tega skoro obupnega stanja. Predlogi v tej smeri so najrazličnejši.

Kakor se zdi, se pa dosedaj vladni krogi še niso končno veljavno odločili. Radi tega se še zahteva formalna ostavka kabineta g. Nikole Uzunovića. Po mišljenju nekaterih krogov bodo posvetovanja za ustvaritev novega položaja še nekaj časa trajala, preden se bo pristopilo k sestavi takšne vlade, ki bi v resnici dala popolno jamstvo, da bo njeno delo uspešno in koristno za državo in ljudstvo.

Sestanek voditeljev opozicije.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Dopoldne ob 9 so se sestali g. dr. Anton Korošec, g. Ljuba Davidović in g. Jova Jovanović. Na sestanku so razpravljali o celokupnem položaju. Tekom razprave so ugotovili, da je potrebno, da se čimprej najde izhod iz sedanje težke gospodarske in moralne krize. Izhod iz današnjega težavnega položaja je v tem, da bi se spremenil način izvajanja državne uprave. Ravnotako so razpravljali tudi o zunanjih politiki in ugotovili v stvari velike neuspehe in težaven položaj.

Ponovni umik St. Radića.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Pred svojim odhodom v Zagreb je St. Radić časnikiarjem izjavil, da je vse, kar je govoril zadnje dni, samo njegovo osebno mišljenje; kaj bo pa naredil klub ob priliki glasovanja v anketnem odboru in v skupščini, to je drugo vprašanje. S tem je Radić zopet požrl vse, kar je zadnje dni govoril o obtožbah proti nekaterim radikalom in ta njegova izprememba, ki se je izvršila v par urah, ni nikogar iznenadila. Ta izjava ne bo pomagala učvrstiti sedanji režim, pač pa bo pokazala St. Radića zopet v pravi luči.

Živahno volivno gibanje HPS.

Karlovec, 2. dec. (Izv.) 28. novembra se je vršil v Krasčici pri Karlovcu sestanek pristave HPS. Sestanka so se udeležili sami kmetje, ki so se sami brez vsakršne pobude in intervencije od vodstva HPS odločili, da izvedejo organizacijo hrvatske ljudske stranke v Krasčici. 8. dec. se vrši tukaj volivno zborovanje HPS, na katerem govore delegati iz Zagreba.

Zagreb, 2. dec. (Izv.) Danes sta se vršili zborovanja v Bjelovaru in Križevcu pri Zagrebu. Na zborovanju v Bjelovaru sta govorila Stjepan Barić in dr. Šimrak, na sestanku v Križevcu pa je poročal dr. Stjepan Bakšić. Dne 5. dec. se vrše tri zborovanja HPS in sicer v Krapinskih toplicah, v Pačetini pri Krapinskih toplicah ter Djurjevcu (Podravje). Na prvih dveh govori g. Kratina, v Djurdjevac pa odide kot delegat iz Zagreba g. Grgec. 8. decembra pa se vrši v Zenici (Bosna) veliko javno zborovanje, na katerem govori predsednik HPS g. Stjepan Barić, ter sestanek v Preseki pri Križevcih, kjer poroča g. Grgec.

SEJA GLAVNEGA ODBORA DEMOKRAT-SKE STRANKE.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Glavni odbor demokratske stranke je imel danes sejo, na kateri je razpravljalo o organizaciji agitacije za volitve v oblastne skupščine. Sprejeta je bila posebna okrožnica, ki se bo poslala na vse organizacije. Sklenilo se je, da se vrši kongres, namesto 11. in 12. decembra še le v dneh 29. in 30. decembra 1926.

ZAGREBSKI NADŠKOF V BELGRADU.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Danes je prispel v Belgrad zagrebski nadškof dr. Ante Bauer. Obiskal je več ministrov, da bi jih zainteresiral za razna pereča verska in cerkvena vprašanja.

Dr. Korošec v avdijenci pri kralju.

AVDIENCI SE PRIPISUJE POSEBNA VAŽNOST. — PRI KRALJU SO BILI TUDI UZUNOVIĆ, RADIĆ IN NINČIĆ.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Načelnik Jugoslov. kluba dr. Anton Korošec je bil danes sprejet v avdijenci pri Nj. Vel. kralju. Avdijenca je trajala od 10 do pol 12. O cilju te avdience kot običajno naš voditelj ni hotel dati prav nobenih obvestil.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Avdijenca g. dr. Antona Korošca, voditelja Slovencev, je vzbudila v vseh političnih krogih in javnosti živahno zanimanje. Belgrajski časopisi so že o njej par dni pisali in ji pripisovali posebno važnost. Vladno »Vreme« je v zvezi s tem celo pisalo o temeljitih spremembah, ki da so na vidiku. Po informacijah tega lista se dela na to, da bi prišla na upravo države takozvana vlada »narodnega spasa«:

»Takšna vlada — pravi imenovani list — je potrebna z ozirom na težavni gospodarski položaj in z ozirom na nezdrave strankarske razmere v vladni koaliciji, ki preprečujejo vsako živahno delovanje. To vlado naj bi sestavili radikalni z g. Nikolo Pašićem, demokrati z g. Ljubom Davidovičem, Slovenska ljudska stranka z g. dr. Antonom Korošcem in Nikičev klub.«

»Politika« spravlja avdience g. dr. Korošca v zvezi s težkim položajem in poslednjimi dogodki ter pravi, da so se raditega v dvoru že pričela posvetovanja: »Krona — pravi »Politika« — se posvetuje z voditelji najvažnejših strank, kar se vedno zgodi, kadar je kriza že nastala ali kadar se država nahaja v mučnem položaju, pa se pripravlja in išče izhoda iz takšnega položaja.«

Pribičevićeva »Reč« istotako ne more zamolčati važnosti te avdience. V svoji današnji številki piše o avdijenci sledeče:

»Tudi avdijenca g. dr. Antona Korošca, kakor tudi obe prejšnji, to je avdijenca g. Lj.

Davidovića in g. Nikole Pašića, je v zvezi s prizadevanji, ustvariti možnost za sestavo koncentracijskega kabineta, v katerem bi bile zastopane tudi nekatere stranke iz današnje opozicije. Čeprav je takšen značaj avdience g. dr. Korošca izven vsakega dvoma, vendar on sam ni hotel po avdijenci dati nobenih obvestil. Na vprašanje časnikiarjev je potrdil samo, da je bil pri kralju, toda na vprašanje, kaj je bil predmet avdience, ni hotel povedati prav nobene besede.«

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Popoldne je bil sprejet v avdijenci g. Stjepan Radić. Avdijenca se je končala ob pol 7. G. Stj. Radić je bil po avdijenci očitno nerazpoložen. Časnikiarjem je kratko odgovoril, da je bil pri kralju in da ga je obvestil o vsem, kar je smatral za svojo dolžnost. Dejal je, da še vedno čvrsto vztraja pri svojem sklepu glede anketnega odbora in da bo zvečer odpotoval v Zagreb.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Danes zvečer je bil v avdijenci g. Nikola Uzunović. Kralj ga je sprejel takoj po avdijenci g. Stjepana Radića. Z ozirom na avdience g. Nikole Uzunovića so se po mestu razširile vesti, da je g. Nikola Pašić zahteval od vlade, da poda ostavko. Te vesti so spuščali v javnost samo vladni krogi z razumljivo tendenco. G. Nikola Uzunović ni hotel o svoji avdijenci dati časnikiarjem nobene izjave, pač pa jih je prosil, da te vesti demantirajo, češ da Pašić ni zahteval ostavke, marveč da sta se sporazumela, da se bo vse rešilo na seji radikalnega kluba, ki se bo vršila 7. decembra.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Zunanji minister g. dr. Momčilo Ninčić je bil opoldne v dvoru, da poroča o poslednjih zunanjepolitičnih dogodkih.

Pašić in Petrović sta se pobotala.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) V političnih krogih je vzbudilo živahno zanimanje pobotanje med g. Nikolo Pašićem in g. Nastasom Petrovićem. Na obisku je prišlo med obema do sprave. Mnogi so mnenja, da je to pobotanje med g. Pašićem in g. Petrovićem čisto njuna zasebna zadeva, ki ima namen, da pride g. Nastas Petrović zopet na površje, drugi g. mnenja, da ima pobotanje obeh radikalnih prvakov globlji pomen in naglašajo, da bi imel g. Nastas Petrović prevzeti strankino vodstvo v svoje roke. Reorganiziral naj bi stranko ter odstranil iz nje razne ekstremne elemente, zlasti bi odstranil večje število takozvanih ožjih pašičevcev ali jim vsaj odvzel vsak vpliv. Pa tudi vplivnejše eksponente današnje vlade naj bi potisnil v ozadje, predvsem, kakor se govori, g. Božo Maksimovića. G. Nastas Petrović bi naj tudi poskušal možnost ustvaritve

nove koalicije. Obnovil naj bi zveze z vsemi tistimi skupinami, s katerimi so radikalni zveze prekinili, razen s samostojnimi demokrati. Po mnenju tih krogov bi obsegala kombinacija g. Nastasa Petrovića radikale, Hrvatsko seljaško stranko, Demokratsko zajednico in Slovensko ljudsko stranko.

Na pobotanju med g. Nikolo Pašićem in g. Nastasom Petrovićem se je delalo že od avgusta meseca sem. Sedaj je pobotanje končnoveljavno. G. Nastas Petrović bo zavzemal v stranki tisti položaj, kakor ga je imel nekdanj. Z ozirom na znani nastop g. Nastasa Petrovića, ki je v vladi narodnega sporazuma prevzel ministrstvo za notranje zadeve, je to pobotanje tem bolj značilno, ker se misli, da se je radikalna stranka končnoveljavno odločila za iskreno politiko narodnega sporazuma.

Vlada pred ostavko.

ZAMOTAN POLITIČEN POLOŽAJ. — NAJVAŽNEJŠE VPRAŠANJE: RESITEV GOSPODARSKE KRIZE.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Položaj je izredno težaven in zamotan. Skoraj splošno je prepričanje, da stoji vlada g. Nikole Uzunovića neposredno pred ostavko. Stališče Stjepana Radića glede obtožnic, ki se nahajajo pred anketnim odborom, igra pri tem manj važno vlo-

go. Vsem je namreč znano, da bi g. Stjepan Radić pristal na radikalne zahteve, kakor je to dosedaj še vsakokrat storil, če bi njegovo stališče moglo sedanjí vladi pomagati.

Slabost vlade g. Nikole Uzunovića ne leži v medsebojni nelojalnosti obeh zaveznikov,

Originalen intervju z g. Pašičem

Belgrad, 2. decembra. (Izv.) Poročevalec »Politike« je obiskal g. Nikola Pašića. »Politika« priobčuje sledeče intervju:

»Gosp. predsednik, ali ste brali napad g. Stjepana Radića na nekatere bivše radikalne ministre in na Vašo osebo?«

»Da, prečital sem! — Kaj je danes novega in zanimivega?«

»Gosp. predsednik, ničesar, razen izjave g. Stjepana Radića, kolikor je meni znano.«

»Kako da ni ničesar novega, ko pa je bila predsinočnjim velika megla v Belgradu,« je odvrnil g. Nikola Pašić.

»Da, res, g. predsednik, zgledalo je, kakor da smo v Londonu,« je pritrdil poročevalec.

»Vidite,« je dejal g. Nikola Pašić, »v megli je treba zelo pazljivo hoditi, ker je mogoče zaiti. Nevarno je celo za tiste, ki so že enkrat padli v nekatere luknje (pri tem je g. Nikola Pašić mislil na znano junaštvo g. Stjepana Radića, ki se je skril za zidno odprtino) tako zaradi megle, da zopet ne padejo v kakšno belgrajsko luknjo, katerih je hvala Bogu dovolj.«

»Res je to, g. predsednik.«

»Prosim Vas, priporočite ljudem, ki slabo vidijo, da bodo posebno pazljivi,« je dejal g. Nikola Pašić in se od poročevalca poslovil.

Nemci in oblasti volitve.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Glavni odbor nemške stranke je imel danes v Zemunu sejo, pri kateri so bili navzoči delegati iz cele države. Po poročilu strankinega predsednika g. Krafta so delegati sprejeli sledečo resolucijo:

»Nemška stranka pozdravlja razpis volitev v oblasti skupščine kot pričetek odstopanja od dosedanjih samovoljnih metod današnje politične uprave, katere so prizadevale toliko škode in ponižanja. Delegati smatrajo razpis kot začetek moderne in resnične uprave, pri kateri je prebivalstvo v največjem obsegu pozvano, da prevzame sodelovanje pri upravi in sklepanju odredb, ki neposredno posegajo v gospodarsko in prasketno blagostanje, posebno pa v interesu ožje domovine. Naravno in logično zgrajene samouprave bi sicer predvsem zahtevale, da se v Vojvodini najprej vzpostavi občinska samouprava in oživotvori samouprava okrajev. Nemško prebivalstvo bo šlo v volitve in bo z vsemi silami delalo na to, da si zagotovi primerno zastopstvo v samoupravnih skupščinah.«

V resoluciji se nadalje pravi, da so Nemci pripravljeni na sodelovanje in da lahko pri bližnjih volitvah v oblasti skupščine sodelujejo z vsemi tistimi strankami, ki nje kot takšne priznavajo in kjer so za to dani pogoji. Ob enem se je izrekla klubu zaupnica. Oblastni in okrajni odbori, njih politične organizacije, se pooblašajo, da lahko v smislu te resolucije pričnejo pogajanja z drugimi strankami.

Popolna osamljenost samostojnih demokratov.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Kakor je zvedel Vaš dopisnik iz krogov radikalne stranke, so stavili slovenski samostojni demokrati radikalni stranki v Sloveniji ponudbo za skupen nastop pri volitvah v oblasti skupščine. Ker so slovenski radikali uvideli, da bo to tudi tokrat samo vaba in podpora za samostojne demokrate, in je jasno, da so samostojni demokrati storili ta korak samo radi tega, ker so sami uvideli, da bodo v slučaju, če bi pri volitvah sami nastopili, doživeli popoln poraz, so slovenski radikali to ponudbo in vabilo odbili. Raditega so pričeli samostojni demokrati z intervencijami pri glavnem odboru radikalne stranke in po svojih prijateljih celo pri samem g. Nikolu Pašiču, da bi ta dal slovenskim radikalom nalogo, da gredo skupno s samostojnimi demokrati.

Napori samostojnih demokratov so bili v tej smeri doslej brez uspeha. Kakor je soditi iz razpoloženja v krogih radikalne stranke, bodo tudi v bodoče ostali brez vsakršnega uspeha.

Ta nastop samostojnih demokratov v Sloveniji ni osamljen. Tudi v Srbiji in drugih krajih poskušajo samostojni demokrati priti pri bližnjih volitvah zelo poceni od kakšnega mandata, zato so tudi v Belgradu in drugod ponudili prvokom demokratske stranke kompromis, katerega so pa demokrati odbili.

Jasno je, da izvirajo vse te ponudbe iz slabosti samostojnih demokratov, ki bi hoteli s tem prikriti poraz, ki jih pri volitvah gotovo čaka. Zato so spustili v javnost vesti o možnosti nekaterega pobotanja med g. Ljušo Davidovičem in g. Svetozarjem Pribečevićem. Informirali smo se na merodajnem mestu v demokratiški stranki, kjer so nam odgovorili, da so te vesti brez vsake podlage. Pribečevići ljudje spuščajo takšne vesti v javnost samo radi tega, da bi vzbudili v javnosti ugodno mišljenje o sebi in prikrili popolno osamljenost.

ANGLIJA IN RUSIJA.

London, 2. dec. (Izv.) Kakor poroča »Daily Mail«, vlada v konservativnih krogih mnenje, da se ne prizna tako dolgo Krasinov naslednik kot diplomatski zastopnik, dokler ne farniši sovjetska vlada, da se bo odrekla vsakršni agitaciji na vzhodu, ki je naperjena proti Angliji.

Velik Briandov govor.

Za iskreno prijateljstvo med Francijo in Nemčijo.

Pariz, 2. dec. Minuli torek je zbornica z ogromno večino odobrila proračun zunanega ministristva. V popoldanski seji je ob največji pozornosti zbornice povzel besedo zunanji minister Briand in z izredno odkritostjo zavzel stališče nasproti vsem perečim zunanje-političnim vprašanjem.

Resen opomin Italiji.

Uvodoma je Briand pojasnil položaj v Tunisu in dogodke v Siriji, nato pa prešel na odnose z Italijo. Izvajal je v glavnem:

V neki sosedni deželi, ki jo Francija odkrito ljubi, je došlo v zadnjem času do dogodkov, ki so povzročili zlovoljo. Hrupne manifestacije so sicer pri mladih narodih naravne, toda tudi je neka meja, ki se je mora tudi najvišarnejši temperament držati. Konzulati in poslaništva so nedotakljivi kraji, ki se spoštujejo na vsem svetu. Francoski poslanik je proti vsem izgreedom, katerih predmet so bila zastopstva francoske republike, na primeren način protestiral in dobil tudi potrebno zadoščenje, ki je ob sebi doprineslo do vzpostave dobrih odnosov med obema deželama. Italija meni, da sme iz dejstva svoje preoblikovanosti izvajati neke zahteve in pravice. Nobena dežela ni italijanskim izseljencem radevolnejše odprla vrat v svoje lastno ozemlje in v svoje kolonije kakor Francija. Toda Italija mora na vsak način spoznati, da morajo namigavanja na pridobitev francoskega ozemlja, do katerega misli Italija, da ima nacionalne pravice, enkrat za vselej nehati.

Nato je prešel Briand na

francosko-nemške odnose

in izvajal: Francoska politika je politika miru. Ni pa dovolj, ako o miru samo uljudno govorimo, marveč ga moramo strastno hoteti in mu iz cele duše služiti. Prišla je ura, ko je treba uporabiti vsa sredstva, da se zgradi v Evropi trajen mir. Trajnejša miru pa brez zblizanja med Nemčijo in Francijo ni.

Evropska politika na novih potih.

Versailleska pogodba je med mirovnimi pogodbami velika novost. Njen vogelni kamen je pakt Društva narodov. Namesto nasilnih odredb postavlja juridične sankcije. To je morda enostavna misel, toda bil bi zločin, ako je ne bi poizkušali oživotvoriti.

Misel Društva narodov se je uveljavila z locarnsko politiko. Ni bila mala reč, da je Nemčija s svojim podpisom priznala francosko mejo in se odpovedala vsaki sili pri urejevanju morebitnih sporov s sosedi. Thoiry je bil nadaljevanje locarnske misli. — Francija ne stoji v Porenu, da bi Nemčijo šikanirala, marveč le zato, da ima v rokah zastavilo za neke predmete. Pogodbene določbe se morajo omiliti, ako sta oba dela v to pripravljena. Kakor

je bilo razvidno iz zadnjega Stresemannovega govora, se v raznih točkah ne strinja z menoj. To je naravno in zato je pač treba razpravljati o teh točkah; to je ravno naloga diplomacije. Glavno je, da je na obeh straneh dobra volja in da narodni pravijo: »Končno enkrat. Sedaj so prišli skupaj, sedaj se pogovarjajo med seboj!«

Fanatično hočemo mir! Ako bi zavihrala nova vojna, bi bil to pogin Evrope. Francija časti sama sebe, ako kliče:

»Sem z mirom!«

Nočemo pa kakršnegakoli miru, marveč varen mir. Najprej se mora urediti problem varnosti. Društvo narodov mora nadomestiti sedanje kontrolne organe. Razoročitveno vprašanje pa se ne tiče samo Nemčije in Francije, marveč tudi drugih držav. »Pot bo dolga,« je rekel g. Stresemann, »a treba je končno kreniti nanjo.« Francija bo prodrla vse megle in izvolila najboljšo pot, pot miru.

Govornik se je nato pečal z zadnjimi Wirthovimi izjavami v nemškem državnem zboru in rekel: Dr. Wirth je rekel, da je Nemčija doprinesla žrtve, ko je podpisala lokarnske pogodbe. Toda vstop v Društvo narodov ni žrtve, marveč čast in korist. Govornik navaja v podrobnostih, kaj vse je izpolnila Francija v Porenu in prid nemških zahtev, katerih devet desetini je izpolnjenih. S tem je podala Francija dokaz svoje popolne spravljivosti. Mnogo se je zgodilo za izboljšanje odnosov med obema deželama. To ni bankrot locarnske politike. Saj je bil morda Locarno nekoliko prezgoden poizkus — toda Anglija je dala tam svoje jamstvo. In to naj bi ne bilo nič? Sedaj je treba vso skrb posvetiti vprašanju varnosti. Nadomestitev medzvezniške kontrole s kontrolo Društva narodov varnosti ne bo oslabil, marveč jo bo nasprotno okrepila.

Briand je zavrnil: »Tudi jaz sem preživel vse gorje moje dežele in z vso tisto silo, s katero sem ga preživljal, želim, da se vse stori, da se to trpljenje nikdar več ne povrne.«

Ko je Briand končal, je odšel na svoje mesto poleg ministrskega predsednika Poincaréja. Domalega vsa zbornica se je dvignila in prirejala Briandu viharne manifestacije, kakor mu je bila že med govorom neprestano pritjevala. Poslanci in ministri so hoteli k njemu, da mu stisnejo roko v znak soglasnosti. Z velikansko napetostjo je zbornica čakala, kaj bo storil Poincaré, saj gredo po splošnem mnenju zunanje-politična pota obeh državnikov znatno narazen. Poincaré je Briandu, čim je prišel do njega, prisrčno stisnil roko, kar je povečalo vtis tega Briandovega govora.

Vtis Briandovega govora v Nemčiji.

Berlin, 2. dec. Briandov govor je napravil v nemški javnosti izredno velik vtis. Listi poročajo, da za sporazum med Nemčijo in Francijo ni več nobenih nepremagljivih ovir, dasi seveda še niso vse težkoče odstranjene.

Prijateljska pogodba med Italijo in Albanijo.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Iz Rima je prispelo naslednje poročilo Agenzie Stefani:

»Dne 27. novembra 1926 sta italijanski poslanik v Tirani baron Aloisi in albanski zunanji minister Husein bej Vrioni podpisala v Tirani pogodbo o prijateljstvu in arbitraži med Italijo in Albanijo. Dogovor se glasi:

1. Albanija in Italija priznavata, da je vsak napad, ki bi bil naperjen proti političnemu, pravnemu in teritorialnemu statusu quo Albanije nasproten njunim političnim vzajemnim interesom.

2. Za ohranitev omenjenih interesov se pogodbeni stranki obvezujeta medsebojno se podpirati in prisrčno sodelovati. Nadalje se obvezujeta, da z drugimi silami ne bosta sklepali nobenih političnih ali vojaških pogodb na škodo druge stranke.

3. Oba pogodbenika se obvezujeta, da bosta vsa vprašanja, ki bi ju razdvajala in katerih ne bi mogla rešiti običajnim diplomatičnim putem, rešila s posebnim postopanjem, s pobotanjem. O načinu tega postopanja mirnega pobotanja se bosta dogovorile v posebni konvenciji, ki ju bosta v najkrajšem času sklenili.

4. Ta pogodba velja pet let. Odpove ali obnovi se lahko eno leto, predno poteče.

5. Pogodba se bo ratificirala in nato vpisala pri Društvu narodov. Ratifikacije se bodo izmenjale v Rimu.

Ta vest je vzbudila v belgrajskih krogih veliko senzacijo. Nekateri politični krogi vidijo v tem za nas največji poraz zunanje politike naše vlade. Smatra se namreč, da je prijateljska pogodba popolna in končnoveljavno določena orientacija sedanjega albanskega režima v popolnoma italijanskem duhu

in s tem posredno naperjena proti nam. Najbolj zanimivo je — to tudi nekateri krogi naglašajo — da je prišla ta vest popolnoma nepričakovano. Merodajni naši krogi niso bili niti poučeni o tem, da dela Albanija na takšno orientacijo.

Z ozirom na politiko naše države na Balkanu je ta akt italijanske vlade ponoven dokaz, da Italija dela na to, da bi se naša država popolnoma osamila. Po njeni pogodbi z Romunijo in po njenem znanem prijateljstvu z Bolgarijo se je sedaj italijanski fašistični vladni posrečilo, da je zase popolnoma pridobila tudi tretjega našega sosedo Albanijo.

Istotako so znane zveze fašistične vlade z Grčijo. Na ta način smo na Balkanu po prizadevanju italijanske diplomacije od naših sosedov popolnoma osamljeni.

Neugoden vtis, ki ga je napravilo to dejstvo, ne samo na vladne, ampak tudi na opozicijske kroge, se jasno razvidi iz izjave zunanega ministra g. dr. Momčila Ninčiča, ki je časnika izjavil sledeče:

»Po pogodbenem besedilu se na prvi pogled zdi, da je to zelo težavna zadeva. Končnoveljavnega mišljenja še ne morem imeti, dokler se ne bom poučil o vseh podrobnostih.«

Več o tej zadevi g. Momčilo Ninčič ni hotel povedati. Vendar je že to zadosten dokaz, na kakšen način se vodi naša zunanja politika. Zato ni čudno, da doživljamo same neuspehe.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Predsednik narodne skupščine g. Marko Trifković je obiskal g. Nikolo Pašića, nakar je s posebnim obvestilom odšel k zunanjemu ministru g. Momčilo Ninčiču. Zdi se, da je tudi ta obisk v zvezi z vestmi o paktu med Albanijo in Italijo.

no. Pozval je Francijo, naj z dejanji dokaže svojo spravljivost in pristane na izpraznitev.

NAMERAVAN ATENTAT NA ŠPANSKEGA KRALJA?

Madrid, 2. dec. (Izv.) Tukaj so aretirali štiri osebe, ki so nosile pri sebi orožje. Bajgre za nameravan atentat na kralja in Primo de Rivero.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Oblastne volitve v Slavoniji in Bosni ter Hercegovini.

Radikali in demokrati ne nastopijo skupno? — Priprave za oblastne volitve v Bosni.

Sarajevo, 2. dec. (Izv.) Tukajšnje upravno sodišče je zaključilo vsa pripravljajna dela za oblastne volitve. Na podlagi odločitve upravnega sodišča se voli v Bosni in Hercegovini 190 poslancev za oblastne volitve. Na sarajevsko okrožje pride 29, na mostarsko 26, na tuzlansko 42, na travniško 28, na bihačko 22 in banjaluško 43 poslancev. Sporna pa sta še dva poslancev, od katerih se bo najbrže eden volil v mostarski, drugi pa v banjaluškem okrožju.

Osišek, 2. dec. (Izv.) Tukajšnji radikalni krogi demantirajo vesti o skupnem nastopu z demokrati pri oblastnih volitvah. V nasprotju s takimi demantiji pa je dejstvo, da so se v posameznih okrajih že sestavili za oblastne volitve skupne radikalno-demokratske liste. Tako je v Našicah dosežen sporazum med radikali in demokrati za skupen nastop.

Beleške

△ Pribečević proti državnemu edinstvu. To je zdaj dognala belgrajska »Samouprava«, ki piše: Šef samostojnih demokratov je po borbi, ki jo danes vodi, nedvomen protivnik državnega edinstva, nedvomen separatist... On se bori proti sporazumu, s katerim je definitivno zapečaten državno edinstvo... — Pribečević proti državnemu edinstvu, Pribečević separatist... torej protidržaven in anacionalen element... Malega Morica v »Jutru« bo vrgla božjast. Ubogi mali Moric!

△ Dr. Zerjav pred aktiviranjem oblasti. Samo pogled na cestni problem me je neprestano prepričeval, da je ideja oblasti pravilna in da nas nič ne sme zadrževati, da se jih ne aktivira, — tako piše dr. Zerjav v »Jutru«. — Vsekakor ideja, ki je bila aktivirana že v bivšem deželnem zboru in ni bilo prav nobene potrebe, jo za osem let ubiti in pripraviti naše ceste v tako žalostno stanje, v katerem jih gledamo danes.

△ Našo stranko ni nič motila pri ustvarjanju oblasti bojazen, da pride morda aparat nekaterih oblasti v separatistične roke... piše dalje g. Zerjav v slovnico pravilni slovenščini, pravilni seveda le v dialektu, ker v slovenščini kot jeziku se mora pravilno reči »naše stranke ni nič motilo«. — S čemer je obenem odstranjena tudi bojazen, da ne pride aparat v separatistične roke. Vse drugo pa je znano iz zgodbe o cekinu.

△ Če bo SLS mislila, da lahko sklepa v oblasti uredbe z zakonsko močjo, ki bi bile v stvari le partizanske zlorabe, jo bo treba opozoriti, da država ne more dopuščati krivic slučajnih večin, neenakomernih bremen in separatističnih naprav. — Tudi zapisano in podpisano od dr. Gr. Zerjava. Dobesedno! Torej: država ne bo dopuščala v oblasti skupščini, ampak dopuščala samo v narodni skupščini v Belgradu, namreč krivice slučajnih večin in neenakomernih bremen. To vidimo in izkušamo, da se nam Slovencem iz Belgrada gode krivice in da moramo plačevati veliko večje davke kot drugi deli države. Radi bi pa vedeli, kako si g. Zerjav predstavlja neenakomerna bremena iz samoupravnih teles. Da bo moral liberalci več plačevati kot klerikalec oziroma narobe? To so morda SDS-arski pojmi o samoupravi, ki jih SLS ne pozna.

△ Žep in blagajna. Iz peresa dr. Zerjava: Tu treba na obe strani ljudi širokih vidikov, kajti delo države in oblasti je v stvari isto in paralelno, le dve blagajni bosta in dva razpologača, žep pa, ki naj brani obe blagajni, je isti. — Tu je vsekakor zelo zanimivo nazoriranje g. Zerjava o razmerju med blagajno in žepom. Po njegovem mnenju so naši žepi za to tu, da branijo državno blagajno; mi pa mislimo, da praviloma bi morala državna blagajna braniti naše žepce. In tega mnenja je z nami gotovo vsak davkoplačevalec.

△ Mariborski demokrati na kraju. Da bi samostojni demokrati v Mariboru zakrili strah, ki jih navdaja pred izidom volitev v oblastno skupščino, kjer najbrž ne bodo imeli nobenega člana, so začeli po Mariboru razširjati govorice o vseh mogočih kombinacijah. Pri tem pa so pozabili povedati, kako je poslanec Pivko prosil, če tu in tam za zvezo, v katero pa noče nobena politična skupina, ker vsaka ve, da pade s to zvezo nanjo vse tisto nasprotstvo, ki je danes zoper SDS. Demokrati pa vedo, da bi sami brez zveze s tako drugo stranko popolnoma propadli in »ostali na dileti«, kot to v Mariboru pravijo. In prav bo, če propadejo, bo pač ta centralistična pijavka odstavljena od gospodarskega in narodnega življenja slovenskega naroda.

BELGIJA SE PRIDRUŽUJE ANGLEŠKEMU STALIŠČU.

Bruselj, 2. dec. (Izv.) »Etoile Belge« poroča, da je belgijska vlada v svojem odgovoru na Chamberlainovo spomenico glede razorožitve Nemčije se pridružila angleškemu stališču; nprizurje si le pomisleke glede vojaških organiziranih društev.

Nadaljnja telefonska poročila na 5. strani.

Kaj se godi doma

Časnikarski koncert.

Unionska dvorana se izkazala v sredo za pretesno, da bi mogla sprejeti do zadnjega vso množico, ki se je želela udeležiti te, že tradicionalne prireditve na dan 1. decembra. Dvorana je bila razprodana eno uro pred pričetkom koncerta. Stevilna množica ljudi pa se je morala vrniti, ker ni dobila vstopnic.

Pogled v dvorano je bil veličasten. Ne en kotiček ni bil nezaseden. Dvorana, galerije, balkoni, vsi polni občinstva, ki se je zbralo na tej morda najdemokratskejši in najbolj obsežni prireditvi v letu.

Koncerta so se udeležili zastopniki vseh oblasti, uradov, korporacij in organizacij.

Navzoči so bili med drugimi gg. veliki župan dr. Baltič, general Kalafatović, celokupen diplomatski zbor, številni poslanci, rektor univerze dr. Lukman, železniški direktor Knežević, mestni komisar dr. Mencinger, finančni delegat dr. Šavnik, prosvetni šef dr. Lončar ter številni zastopniki ostalih korporacij in uradov. Predsednik dež. sodišča dr. Babnik in knezoškoč dr. Jeglič sta se opravičila.

Koncert se je pričel točno ob 20 z državno himno, ki jo je igralo Orkestralno društvo Glasbene Matice.

V nadaljnjem programu je izvajalo Orkestralno društvo eksotično skladbo Graingerja, ki se je močno kontrastirala ob klasični melodiki Dvofakovega valčka ter ob turobno toplih zvokih nove Adamičeve kompozicije Turkestanske ljubavne pesmi. Orkester je dirigiral kompozitor Emil Adamič. Orkestralno društvo je želo za svoje globoko umetniško pojmovanje in izvajanje melodij obilo burne zahvale s strani občinstva.

Enako lepo sta uspela pevska zbor »Slavec« in »Ljubljanski Zvon«. S svojimi živahnimi, večnoma na narodne motive naslonjenimi skladbami sta obudila v poslušalcih intimen in prijeten umetniški užitek. »Slavec« petje je vodil prof. Brnobič, »Zvonov« pa Zorko Prelovec.

Senzacija za Ljubljano je bil nastop ge. Fani Brandlove, umetniške virtuozinje na gosli. Ga. Brandlova, ki je v sredo nastopila prvič v Ljubljani, je fascinirala vso publiko, ki je s pritajenim dihom občudovala in uživala njeno čarobno igranje na gosli. Gosli v njenih rokah so imele moč besede: plakale so, vzdihovale, zdaj se pa zopet smejale in veselo pele. Zdal tiha prošnja iz gosli, molitev, zdaj naval strasti. Ko je umetnica odložila lok se je utrgal en sam orkan aplavza, pod kalerega vplivom je ga. Brandlova ponovila eno točko. Gej. Brandlovi, ki jo je na klavirju s plemenito igrjo diskretno spremljal prof. Ravnik, je bil poklonjen lep šopek rdečih nageljev.

Koncert je zaključil Bosanski rukovet Mokranjca, s katerim je Glasbena Matica sijajno izpričala, da še vedno poseduje izvrsten in skoro nenadkriljiv pevski zbor pod vodstvom g. ravnatelja Hubada.

Po končanem koncertu se je razvila v dvorani prijetna demokratična zabava. Pri tem je omeniti postrtovalno delo gojenk »Mladice«, ki so napikle, skušale in naevrle mnogo dobrih stvari in jih tudi prodale takoj v prvih urah zabave.

Napad na Delavsko zbornico.

Rudarsko glavarstvo v Ljubljani je poslalo Delavski zbornici prepis odloka generalne rudarske direkcije v Belgradu op. št. 11.156, glasom katerega se člani bratovskih skladnic izvzeti od članstva Delavskih zbornic.

Ako bi ta odlok obveljal, bi pomenilo, da bi odpadla v Sloveniji večina delavstva t. j. rudarji ter delavci večjih tovarn. Vsled tega bi prišlo delavstvo ob svojo največjo zaščitnico, obenem bi pa bila ovirana zbornica v svojem delovanju, ker bi prišla ob velik del svojih dohodkov.

Moramo pa pibiti, da je citirani odlok protizakonit. Kajti članstva pri Delavski zbornici ne odločuje pripadnost h kakšnemu socialnemu zavarovanju, ali pa morda budžetni zakon o dvanaj-

stinah za avgust, september, oktober in november 1925, ampak je utemeljeno v zakonu o zaščiti delavcev z dne 11. junija 1922. Člen 1 tega zakona odloča med drugim, da spadajo pod ta zakon vsa obrtna, industrijska, trgovska, prometna, rudarska in njim podobna podjetja na ozemlju kraljevine.

Člen 36 pa določa, da veljajo za razredna predstavništva delavcev in nameščencev na ozemlju kraljevine edino Delavske zbornice.

Čisto nedvoumno se izraža zopet člen 41, ki govori o volivni pravici. Ta pravi: Člane Delavskih zbornic volijo vsi delavci in nameščenci brez razlike spola, ki so zavezani zavarovanju zoper bolezni in nezgode in ki so dovršili 18. leto starosti.

Jasno je, da se je pritožila Delavska zbornica proti temu odloku, tudi poslanec dr. Gosar je obveščen o tem napadu, da intervenira na merodajnem mestu.

Žalostna 50 letnica.

Ker je deževje letos tako hudo zadelo celo Slovenijo in so v zadnjem času povzročili plazovi na Štajerskem nepregledno veliko škodo, se nam zdi umestno, spomniti javnost na veliki plaz v Brišah pri Zidanem mostu leta 1877. Prihodnje leto bo preteklo 50 let od zgoraj omenjenega plazu, ki je zahteval 12 človeških žrtve.

Nesreča se je skoro pred 50 leti doigrala takole: Dne 15. januarja 1877. okoli 4. ure zjutraj se je utrgal na severnem pobočju Pleša velik plaz. Velikanske plasti zemlje, pomešane z ogromnimi skalami so se zvalile s hriba v dolino. Zasuile in zdrobile so 4 hiše. Enajst ljudi je bilo zadušenih pod zasipom plazu. Med temi žrtvami je bila Mačkova rodbina — mati in 6 otrok.

Iz Trbovelj so prišli rudarji, ki so kopali noč in dan, da so izkopali mrtve.

Čez tri dni po prvem zasipu se je udril ob pol 10. uri zvečer drugi še strašnejši plaz. Ta je razdril železnico, zajezil strugo Savinje in jo zasul z zemljo, skalami, brzobavnimi drogji, žicami, železniškimi pragi ter tračnicami. Podruta je bila tudi cesta na desnem bregu Savinje proti Rimskim toplicam. Savinja, ki je bila zajezena 15 ur, je narasla do prvega nadstropja znane tovarne za olje. Več sto delavcev je bilo zaposlenih pri predoru tega plazu. Šele drugi dan po nesreči, se je posrežilo delavcem, da so poskrbeli toliko, da je začela Savinja odtekati. Pri razkopavanju plazu je bil zasut eden od rudarjev.

Pri rešilnem delu je bilo zaposlenih poleg več sto delavcev še 350 pionirjev, ki so razkopavali nasipne več tednov. Železniški tir so popravili za silo šele po preteku 4 dni. Plaz je bil tako silen, da je pognal železniški tir s cestno vred z levega na desni breg Savinje. To nesrečo si je hodilo ogledat tedaj na tisoče ljudi iz raznih krajev. Kraj katastrofe se še danes dobro pozna.

Pred težkim obračunom.

Odgonskim potom je bil izročen od avstrijskih oblasti našim varnostnim organom v Mariboru pomožni delavec Matevž Lederer, ki ima na vesti težji zločin. Umoril je našega obmejnega finančnega stražnika na Golici nad Jesenicami. Po zločinu je bil od avstrijskih oblasti aretiran in obsojen na večletno ječo, katero je odsedel v kaznilnici Karlau. Kljub prestani kazni pa pride pri nas še enkrat pred sodišče, ker je naš državljani ter je umoril našega finančnega stražnika. Poslan je bil v Ljubljano.

Mina se užgala.

Na Doberni se je — tako nam poročajo iz Trbovelj — dogodila zopet težka nesreča. V nedeljo, ko se je streljalo na odkopu, je delavec Grosič, okoli 50 let star, rodom iz Hrvaške, šel predčasno na delo. Iz mine se je še kadilo. Mišlili so, da gori samo smodnik in da je netilna vrvice že zgorela; kar potki mina, vrže Grosiča obenem z materialom v zrak in ga nato pokoplje pod seboj. Težko ranjenega so prinesli v bolnico.

kih šolah pa 1829 moči, med temi 469 rednih profesorjev. Na vseh visokih šolah je bilo vpisanih l. 1925.: 85.397 moških, 7523 ženskih kot rednih in 14.720 moških in 3631 izrednih slušateljev ozir. slušateljic. Skupno torej 111.271. Na 17 teoloških fakultetah protestantov je študiralo 1784 moških in 49 žensk, na 8 kat. fakultetah pa 1579 moških in 2 ženski (v Monakovem); juristov 17.685, medicincev 8517, filozofov 13.233 (zgodovina — filozofija), da podam najvažnejše stroke. Na tehničnih visokih šolah je bilo 9100 slušateljev na strojno-inženerskih, 2078 na gradbenih, 3552 na elektrotehničnih, 2661 na kemičnih in 1446 na arhit. oddelkih, če se ozremo na glavne. Trgovske visoke šole je obiskovalo skupno 7091 oseb, montanistične 1381, gospodarske 316, poljedelske 2617, živinozdravniške pa 396. Največ jih je študiralo v Berlinu, in sicer 15.168, nato v Monakovem 11.227. Vseh inozemcev je bilo 17.648. Iz Evrope so bile zastopane vse države. Bolgarov je bilo n. pr. 1061, Grkov 416, Jugoslovanov 280, iz Azije 710, iz Afrike 215, iz Amerike 192, iz Avstralije 2, 255 pa tako zvanih »brezdržavnih«.

Zanimiva je primera. L. 1914. je študiralo v Nemčiji skupno 4750, a l. 1925. 8824 slušateljcev-inozemcev. Na berlinskih visokih šolah je njih število naraslo na 15 odstotkov. Na berlinski univerzi se je l. 1922. ustanovil zanje posebni inštitut z silno obsežnim aparatom. Poleg tega splošnega so se ustanovili posamezni inštituti za posamezne narode in

**Velika prodaja
za Miklavža
od 29. novembra
do 5. decembra.
Cene posebno znižane.**

VOIKA
Cene posebno znižane.

Na vrhnjem kopu pri podjetju Dukić se zgodi toliko nezgod, da daje to veliko misliti. Ni skoro dneva, da bi se kdo ne ponesrežil, in je prišlo že v govorico, da je Doberna »mlin za človeške kosti«. Mnenje vseh je, da je krivo vsega tega, ker se delavstvo preveč priganja.

Še o roparski tolpi v okolici Slov. Bistrice.

»Slovenec« je že poročal o vlovu v Laporju v okolici Slov. Bistrice. Danes sporočamo samo nekatere zanimive podrobnosti o tem. Trgovina trgovca Alojzija Šiferja, v katero je bilo vlomljeno krog polnoči od 23. na 24. novembra, je v sredini vasi Laporje ob okrajni cesti. Trgovčeva soproga je v prvem nadstropju nad trgovino slišala neko sumljivo ropotanje. Prižgala je luč in pogledala skozi okno; v tem trenutku je že švignila od spodaj krogla mimo njene glave. Trgovca Šifer je hotel s streljo pregnata tatove, ki so imeli pištole-repetirke. Močno streljanje od obeh strani je zbudilo vaščane.

Ko so vlomilci videli, da so odkriti, so zbežali. Napravili so v trgovini veliko škodo. Odnegli so zimskega manufakturnega blaga v vrednosti

30.000 Din, zlato uro, lovsko puško, jestvine in še več drugih reči. Čutili so se morali po vlovu precej varne, ker so si postregli s pišto. V trgovini je namreč tudi vinotoč. V novem prizidanem poslopu, ki je prišlo pravkar pod streho in v katerem bo gostilna, so našli steklenice, prinesene iz trgovine — znamenje, da so roparji tamkaj popivali. Vlomili so pri vratih v trgovino in sicer spodaj pod roletami in sicer v toliko, da se je mogel splaziti skozi luknjo človek.

Vlomilcev je bilo kakih 10, ki so bili razstavljeni kot stražarji na raznih krajih. Tudi pri odru pri novem prizidanem poslopu so skušali priti skozi podstrežje v trgovino.

Tatovi so jo odkurili proti makolski cesti. Zgodaj zjutraj 24. novembra sta vozila skozi Majšperg v divjem diru dva voza neznano kam. Najbrž so bili to vlomilci.

Ze prejšnji večer 23. novembra so srečavali ljudje v vasi Laporje nepoznane moške, po dva do tri skupaj, ki so se delali na videz pijane, ker je bil ta dan v Slov. Bistrici sejem, a ljudje se za to pijano simulirano družbo niso brigali. Za vlomilci doslej še ni sledu, a vzbuja se sum, da so uzmoviči pri vlovih, ki so v okolici Slov. Bistrice v zadnjem času tako pogostni, eni in isti.

Dnevne novice

★ **Ljubljanska univerza.** Prosvetno ministrstvo je sprejelo ostavko profesorja ljubljanske tehnične fakultete inž. Josipa Humelja, ki je zapustil Ljubljano ter se preselil v Pribram na Češko, kjer je prevzel profesuro na montanistični visoki šoli. Sedanji dekan tehnične fakultete inž. Josip Kropač zapusti ljubljansko univerzo ter se preseli v svoje rojstno mesto Pribram. Kot strokovnjak v rudarstvu si je pridobil mnogo zaslug pri organizaciji montanističnega oddelka na naši tehniki. — Vodalne kroge ljubljanske univerze sedaj najbolj interesira proračun univerze za l. 1927-28. Celokupni proračun znaša 900.000 dinarjev, dočim znaša proračun za zagrebško 5.000.000 in za belgrajsko kar ogromno vsoto 15.000.000 Din. Centralna vlada, ki drugače priznava naravnost vzorno poslovanje in znanstveno napredovanje univerze v Ljubljani, postopa napram njej prav po mačehovski. Reduciranih bo prihodnje proračunsko leto 38 učnih sil, asistentov, docentov in profesorjev. Rektor univerze dr. Lukman namerava prihodnje dni odpotovati v Belgrad, da sam osebno intervenira na merodajnih mestih v prilog univerze.

★ **Novo slovensko mesto in trg.** Kralj Aleksander je na državni praznik 1. t. m. podpisal ukaz, po katerem se Tržič povzdigne v mesto. Z istim ukazom je vsaka občina Trbovlje kot največji industrijski kraj Slovenije povzdignjena v trg.

★ **Apostolstvo sv. Cirila in Metoda** je v nekatere župnije razposlala novo knjigo Sv. Ciril in Metod s tem namenom, da bi se mogla knjiga po izredno znižani ceni čim bolj razširiti med ljudstvom. Vse drugo je razvidno iz listkov, ki so priloženi pošiljkatvam.

★ **Poslanec g. Fr. Žebot** — častni občan občine Št. Ilj v Slov. goricah. Na redni seji

Kaj vse slovi.

Mnogo reči, stvari in izdelkov. Tak sloves, kot so ga dosegla oblačila trdke DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA, doseže redko kak izdelek.

države, akademiki sami pa imajo lastna narodna društva. Obstojajo tudi razna nemško-inozemska društva, med njimi nemško-jugoslovansko društvo v Frankfurtu ob M. Poselna predavanja o srbo-hrvatskem jeziku se vrše na univerzah v Breslauu in Hamburgu. Visoki šoli za telesne vaje ste 2 — obe v Berlinu ozir. Spandau. Po vojni se je po vzgledu pariške visoke politične šole ustanovila tudi v Berlinu visoka šola za politiko, a o časopisni vedi v zvezi z časopisnimi instituti se predava na univerzah v Berlinu, Freiburgu, Kölnu, Münchenu, Münstru, Nürnbergu in Leipzigu. V Leipzigu se je začel z žurnalistiko in publicistiko baviti na stara leta znameniti nacionalni ekonom prof. Karel Bücher, ki ima v narodno-gospodarski shemi tudi svojo — dobo, a v Berlinu še vedno predava prof. Sombart. Središče je vsekako Berlin, ki se je v izredno hitrem času po dobi združenja dvignil na višino tretjega največjega mesta sveta, kjer mrgoli znanstvenega dela, ustanov in pripomočkov, da se človek nehoti spomni Vodnika in njegove: Glej stvarnica vse ti ponudi!

Ni mišljena ta statistika kot reklama za Nemčijo; a objektivno je gotovo, da so se vrnili normalni časi, ko študij v inozemstvu, v velikih kulturnih centrih, vabi vedno večje število slušateljev, vsaj za nekaj semestrov. Da pa nemške univerze ne nudijo najmanj, zlasti v velemestih, kaže najbolj obisk in primera l. 1914. — 1925.

občine Št. Ilj v Slov. goricah dne 30. nov. t. l. je bil poslanec g. Fr. Žebot imenovan za častnega občana. G. poslancu iskreno častitamo!

★ **G. župnika Jan. Jereba** v Skocijanu pri Turjaku je ponovno zadela možganska kap, tako da se že dva dni nič ne zaveda. Priporoča se sobratom v memento.

★ **Cesta iz Maribora proti Št. Petru**, ki jo je pred kratkim plaz zasul in na katero je vdrla tudi Drava, se začne v kratkem popravljati. Da se take nezgode preprečijo, se bo cesta obzidala na zgornji in spodnji strani.

★ **Položaj pri mostu v Tacnu** se je poslabšal, da je treba promet preko mostu popolnoma zapreti. Asanacijska dela so v teku in bo predvidoma obstoj mosta tekom štirih dni zasiguran.

★ **Vlom v župnišče.** Dne 23. novembra med dopoldanskim duhovnim opravilom je bilo skozi okno vlomljeno v župnišče v Črnem vrhu nad Polhovim gradcem. Ropar je pokradel blaga v vrednosti okrog 1500 Din.

★ **Blago za obleke poplavlencem.** Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa je od ljubljanskega trgovskega gremija darovano blago za obleke in živila razdelil deloma o priliki komisijonelnih porazdelitev podpor, deloma pa razposlal krajevnima odboroma Rdečega križa v Skofji Loki in na Viču ter županstvom v Polhovem gradcu, Dobrovi, Zireh in Medvodah z nalogom, da se to blago razdeli najrevnejšim poplavlencem proti potrdilom, ki bodo pri oblastnem odboru na upogled. Pri tej priliki izrekamo trgovskemu gremiju v imenu poplavlencev ponovno najiskrenejšo zahvalo.

★ **Podpornemu društvu slepih Ljubljana**, Wolfova ulica 12 so darovali: Hiti Franc, Turjak 15 Din, Rant Anton, Cirkovce 10 Din, župni urad Sv. Jurij ob Ščavnici 15 Din, Grča Blaž, Senčur 20 Din, Soprogar Andrej 100 Din, Witine Heinrich, Planina 10 Din, Neimenovani, Ormož 50 Din, Občinski urad Gornja Radgona 100 Din. Vsem plemenitim darovalcem najpriskrenejša zahvala. — Prosimo vsa usmiljena srca, da se nas zadnje dni pred Miklavžem spomnijo s kakršnikoli darom. — Odbor.

★ **Pravi juhin dodatek Juhan** razveseli vsak dan omizje, ker napravi juho izvrstno. V kvaliteti najboljši, v ceni najcenejši.

★ **Ponudbe** na oglase pod šiframi: Stanovanje, Večje posestvo, Nova hiša, Primorka, Srečen zakon in Harmonij leže v upravi in naj jih inserenti dvignejo proti izkazilu uprave.

Ljubljana

© **Narodni praznik v Ljubljani.** Prvi december, narodni praznik zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev, je Ljubljana praznovala na primeren svečan način. Ze na predvečer so pričeli topovski strelji naznanjati osmo obletnico zgodovinskega dogodka — rojstva naše države. Slovesnost dneva se je pričela zjutraj ob 10. uri s svečano službo božjo v stolnici. Službi božji so prisostvovali zastopniki vseh oblasti in korporacij. Po maši se je razvila na Vodnikovem trgu defilacija vojaštva. Veliki župan dr. Baltič je opoldne sprejemal čestitke oblasti in korporacij. Zvečer, ob 19. uri je vojaštvo priredilo po mestu bakljado z lampijončki in dravsko godbo. Praznik narodnega zedinjenja postaja vsako leto bolj popularen. V sredo so mirovali obrati, trgovine so bile zaprte, isto tako šole in uradi. Edina oficielna prireditve, ki je bila ta večer — novinarski koncert — pa je tvorila lep zaključek vsega dneva. Popoldne je v gledališču »Jadranska straža« še priredila

Dr. Č-a:

Nekaj števil.

Berlin 30. novembra.

Statistika visokošolskih zavodov posameznih držav je vsaj zanimiva, če ne tudi poučna. Obstojta tudi trditve, da je barometer kulture in splošnega razvoja oziroma že doseženega viška, ko se, zlasti v povojnem času, začne pogosto razprave o inteligenčnem proletariatu. Pa to ne spada v ta okvir. Te številke naj podajo samo statistiko in pa opozorijo interesente na študij v inozemstvu, oziroma ugotovijo, kaj se je v tem oziru že izvršilo. To je tem lažje, ker so tu normalni časi in na visokošolskih klopeh sede enako kot nekdanji predstavitelji vseh delov in plemen sveta. Naj govore številke iz preteklega leta:

Nemčija je imela 23 univerz, 10 tehničnih visokih šol, 4 poljedelske visoke šole, 2 živinozdravniške, 3 gozdarske, 2 montanistične in 5 trgovskih visokih šol. Evangeljskih teoloških fakultet na univerzah je 17, katoliških 8. Razdeljeno po provincah imela Prusija 25, Bavarska 6, Saška 5, Württemberska 3, Badenska 4, Thüringen 1, Hessen 2, Hamburg 1, Mecklenburg 1 in Braunschweig 1 visoko šolo, skupno tedaj 49. Učnih moči je bilo l. 1925.: 1818 rednih profesorjev, 289 uradnih in 939 ne-uradnih izrednih, 283 honorarnih, 963 privatnih docentov, 170 lektorjev, 79 pomožnih profesorjev, 95 tehničnih moči, 217 naročenih docentov, tedaj skupno 4853. Na tehničnih viso-

lepo otroško predstavo, polno patriotskih momentov.

© **Smrtna kosa.** Dne 1. decembra je preminul g. Milan Brajer, državni uradnik. Bil je dolgo časa tajnik in duša »Ljudskega odra« ter vnet delavec v drugih prosvetnih organizacijah. Pokoj njegovi duši — preostali naši iskreno sožalje!

© **Danes zvečer ob 8. uri bo v Ljudskem domu V. prosvetni večer**, ki bo veljal največjemu mestu Evrope — Londonu. Ker so zadnje počitnice obiskali to mesto tudi naši dijaki, zato se bo gotovo ali oni še z veseljem spominjali bogatih zbirk, umetniških galerij in pestrega londonskega življenja. Prosvetni zvezi se je posrečilo, da je za to predavanje zbrala in izdala celo serijo (60) najnovejših slik. Pri večeru sodeluje pristna angleška Jazz-Banda. Vstopnina sedeži 3 Din, stojišča 2 Din.

© **»Dekle z biseri«** Ljudski oder v Ljubljani vprižori v nedeljo 5. t. m. ob 3. uri popoldne občinstvu zelo priljubljeno igro »Dekle z biseri«. Opozarjamo na predprijeto, ki bo od sobote naprej v Ljudskem domu.

© **Miklavžev večer v Unionu dne 5. decembra t. l.** je tik pred nami. Vstopnice se dobe vsak dan od 1 do pol 7 zvečer v Šentpeterski prosveti (mežnarija cerkve sv. Petra). — Istotam se oddajajo darila in dobe vsa podrobna navodila in pojasnila. Darila (za otroke in odrasle) morajo biti dobro zavita, prevezana in opremljena z natančnim naslovom obdarovanca. — Cene vstopnic: družinske v parterju po 15, 12, 10 in 8 Din; otroške (t. j. za otroke, ki jih obdaruje Miklavž) po 2 Din; balkonske po 12 Din; galerijske po 10 in 8 Din; stojišča po 5 Din. — Vabimo cenjeno občinstvo, posebno starejše z njih deca, naj posetijo to prireditev, katera jim bo ob spretni in krasni režiji napravila obilo veselja in zadovoljnosti.

© **Rokodelski dom.** V nedeljo, 5. decembra, bo v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12, Miklavžev večer. Na sporedu je igra »Vse našee«, govor, ki ga bo imel g. prof. dr. Josip Jerše, nastop Miklavža s spremstvom in obdarovanje. Pričetek je točno ob 5. uri popoldne.

© **Miklavžev večer priredi v nedeljo v I. del. konzumnem društvu, Kongresni trg 2.** »Krekova mladina, Ljubljana z istim programom kakor vsako leto. Vabimo vse delavske družine. Začetek je ob pol 7. uri zvečer. Vstopnine ni. Darila za otroke se sprejemajo brezplačno cel dan v konzumni kleti, sprejemajo se pa le zaviti z vidnimi napisi. — Odbor.

© **Miklavž pride tudi letos v gostilno pri »Panju«!**

© **»Edinost«.** Odbor tega društva magistratnih uslužbencev vabi vse člane in prijatelje, da se v čim večjem številu udeležijo sestanka, ki se bo vršil danes, v petek ob 8. uri zvečer v gostilniških prostorih I. del. konzumnega društva, Kongresni trg 2.

© **Upokožitev.** Upokožen je ravnatelj tobačne tovarne v Ljubljani, Josip Mandelj.

© **O prvi pomoči po električnem toku** ponesrečnim je sinoči prav zanimivo predaval mestni fizik g. dr. M. Rus. Predavanje, ki se je vršilo v Mestnem domu, je posetilo mnogo poslušalcev, zlasti obilno so bili zastopani monterji in gojenci orožniške šole. Predavatelj je uvodoma na kratko našteval nevarnosti električnega toka, opozoril, kako se je tem izogibati, nato pa nazorno opisal, kako nuditi ponesrečencem prvo pomoč — z umetnim dihanjem, kar je tudi praktično pokazal. Poslušalci so se na koncu s ploskanjem zahvalili g. predavatelju za praktična navodila.

© **Tatvine v Ljubljani.** Dne 30. novembra t. l. je bil v gostilni Blaževič v Šiški ukraden 800 Din vreden rjav površnik, last Petra Roglja iz Zablje vasi. — V deževnem času so se pojavile tatvine dežnikov. Policijska kronika beleži dve tatvini dežnikov. — Delavcu Valentinu se je pripetila pred dnevi huda nezgoda. Napol se je namreč tako zelo, da je obležal na križišču Poljanske in Dobrobranske ceste. Stražnik ga je moral najprej spraviti v hlev nekakega bližnjega mesarja, odkoder ga je pozneje s težavo spravil na stražnico. Ko se je Valentin streznil, je opazil, da mu manjka 200 Din vredna ura, dočim je ostal njegov denar v znesku 900 Din nedotaknjen. Valentin sumi, da mu je uro najbrže kdo ukradel, ko je ležal pljan na cesti.

© **Tatvina v vlaku.** Trgovskemu potniku Josipu Kolmanu iz Zemuna je bila dne 1. decembra ukradena med vožnjo v vlaku od Karlovca do Ljubljane črna usnjata listnica z vsebino 2400 Din. V listnici se je nahajalo še eno pooblastilo od tvrdke »Mirac« v Zemunu.

© **Policijska kronika** je bila včeraj prav pestra. Aretirane so bile tri osebe: neki ruski emigrant radi kaljenja nočnega miru, neki S. A. radi poneverbe 84 svilenih robcev v škodo tvrdke Lavrenčiča Alojzija v vrednosti 1200 Din in neki Francelj, ki se je napil in tako padel v roke policije, ki ga že dolgo časa išče. Poročila navajajo dve manjši tatvine, štiri kaljenja nočnega miru, en slučaj nevarne groznice, tri prekoračenja policijske ure in dvanajst cestnih poročil. — Ovdana je bila večja družbica radi razgrajanja in nedostojnega vedenja. — Na sejmišču je nek konj izgubil lastnika, ali obratno, vsekakor je dej-

stvo tu, da je na sejmišču konj, ki nima lastnika. — Več trgovcev je ovdanih radi obrotovanja na dan državnega praznika.

© **Trajno kodranje, vodno ondulacijo, barvanje las** izvršuje Podkrajšek, frizer, Ljubljana.

Maribor

□ **Proslava dijaškega praznika dne 8. decembra t. l.** se izvršila s cerkveno in prosvetno slovesnostjo. Te dni se raznašajo v razprodaji vstopnice, katerih naj nihče ne odklanja.

□ **Miklavžev, ki ga priredi v Mariboru** pevsko društvo Maribor skupno z Ljudskim odrom, v nedeljo 5. decembra ob pol 6 zvečer v dvorani Zadrugogospodarske banke, obeta biti prav prijetna družabna prireditev. Ne-le obdarovanje po Miklavžu in kaznovanje po »ta črnem«, še mnogo drugega je na programu. Darove, ki jih kdo želi ob priliki oddati, je dobro zaviti in pravilno nasloviti. Sprejemajo se proti mali odškodnini v pisarni Aleksandrova c. 6-I. do sobote zvečer.

□ **Mariborski mladinski svet.** Mladinski svet v Mariboru, v katerega so poslane svoje zastopnike vse organizacije, ki se pečajo z mladino in ki prav živahno deluje, je imel zadnji tork 30. novembra zopet svojo sejo. Po poročilu g. predsednika je podal pregled o delovanju od zadnje seje. Iz poročila je bilo posneti, da si je mladinski svet skušal napraviti predvsem natančno statistiko otrok, ki so pomoči potrebni in da je že nudil svojo pomoč v nekaterih zelo kričečih slučajih. Nato je govorila gospodična Levstik o ukrepih, s katerimi bi se dala zaveziti vedno hujše napredujoča demoralizacija mladine, posebno po mestih. G. dr. Veble je podal poročilo o generalnem varštvu, katero bo prevzel g. dvorni svetnik dr. Kronvogel. Razvila se je zelo živahna debata, pri kateri so vsi govorniki brez izjeme povdarjali posebno poglobljen vpliv današnjega kina. Govorilo se je tudi o nemoralnih reklamnih slikah, s katerimi nekateri hini vabijo svoj publikum in proti katerim hoče mladinski svet povzeti najodločnejše ukrepe. Izvolili so se tudi zastopniki mladinskega sveta v cenzurno komisijo za cenzuriranje filmov in nadzorovanje predstav po kinih. Na programu je bilo še več aktualnih referatov, ki so se pa morali radi pomanjkanja časa preložiti na prihodnjo sejo.

□ **Poskušen vlom.** V noči od 1. na 2. decembra so nepoznani storilci skušali vlomiti v trgovino »Trgovski dom« na Aleksandrovi cesti. Poskusili so z vitrihi odpreti vrata, toda ni se jim posrečilo, ker so tičali ključki od znotraj v ključavnici.

□ **Prebrisana tatica.** Policija je aretirala služkinjo Gizelo Kranjc, ki je bila že nešteto-krat predkaznovana radi tatvine. Te dni je izvršila zopet par manjših tatvin, ki so jo spravile za nekaj mesecev v zapor. Okradla je v Marijanišču služkinjo Marijo M., s katero je skupaj spala, dan za tem pa ženo čevljarja Rupnika, pri kateri je prenočila.

□ **Petindvajsetletnica mariborskega mestnega vodovoda.** Dne 1. decembra t. l. je preteklo 25 let, kar je bil odprt in predan občni uporabi mariborski mestni vodovod.

□ **Razstava slikarja Ante Trstenjaka** je odprta samo še danes ni jutri, nakar občinstvo opozarjamo. Razstava beleži dosedaj lep uspeh in zasluži, da si jo vsakdo ogleda.

□ **Specijalist za ženske bolezni in porod** dr. Benjamin Ipavc v Mariboru, Gosposka ulica 46, zopet redno ordinira od 10 do 12 in od 3 do 4.

□ **Društvo stanovanjskih najemnikov** sklicuje za petek, dne 3. decembra ob 8 zvečer javno sejo v prostorih gostilne »Kosovo« na Grajskem trgu. Članstvo opozarjamo, da se odzove v čim obilnejšem številu, ker so na dnevnem redu važne tekoče zadeve.

Celje

© **Praznik zedinjenja** so tudi Celjani praznovali na prav slovesen način. V župni cerkvi se je vršila svečana spominska prireditev v pričujočnosti vseh važnejših predstavitev državnih, civilnih in vojaških oblastev. Tudi v šolah so učenci in učenke na prav lep način praznovali ta naš prvi državni praznik. Zjutraj je šla vsa šolska mladina v cerkev k službi božji, nato se je pa vrnila zopet v šolo, kjer so učitelji in profesorji z lepimi besedami predložili važnost tega praznika. Nastopili so na to razni učenci in učenke, ki so deklamirali primerne pesmice in dali s svojim ljubkim in pristrnim nastopom še večji sijaj lepemu prazniku. V vseh šolah se je posebno poudarjalo, da ima nevenljive zasluge za rojstvo naše države naš prvi kralj Peter I. Veliki Osvoboditelj in njegov naslednik, naš narodni kralj Aleksander. — Mesto samo je bilo na izreden način okrašeno z zastavami. Prav vsaka hiša je imela izobešen viden znak naše pripadnosti k državi. Trgovine in vsi državni ter zasebni uradi so bili zaprti. Le žal, da je popoldne nastopilo slabo vreme, ki je onemogočilo, da bi Celjani to praznično razpoloženje zanesli tudi na deželo.

© **Cenjeno občinstvo opozarjamo na Miklavžev večer**, ki ga priredi celjski orlovski odsek v soboto, dne 4. t. m. ob 8 zvečer v vrtni dvorani hotela »Beli vol« za odrasle in v nedeljo, dne 5. t. m. ob 4 popoldne pa za naraščaj. Darila za odrasle in naraščaj sprejema vsak dan od 9 do 12 popoldne in od

3 do 6 popoldne tajništvo Jugoslovanske strokovne zveze pri Belem volu.

© **»Demokratski« generalni štab v mestu Celju.** Prav nepotrebno oblastno so nastopili naši demokrati v našem mestu v sredo. Mislijo namreč, da je mesto Celje še vedno trdna in najzadnja postojanka samostojnih demokratov. Ljubljana se jim je že pred leti izneverila, v Mariboru pa itak nimajo skoro nobenih pristašev. Le v Celju so na videz in s pomočjo raznih kombinacij do zadnjega časa vladali na magistratu. Ta zunanji blesk hočejo celjski demokrati ohraniti na zunaj tudi s tem, da se zbirajo ob vsaki važni priliki v tej svoji »trdnjavi«. Tako tudi v torek, ko so nas počastili s svojim obiskom vsi generali demokratske stranke. Poleg g. dr. Zervaja ni manjkal g. Ribnikar iz Ljubljane, ki se je zjutraj in celo predpoldne kazal po našem mestu in afirmiral s svojim nastopom namišljeni demokratski značaj mesta Celja. Tudi Mariborčani so nas počastili. Gre jim namreč voda oblastnih volitev že skoro v grla in zato hočejo iz našega mesta ven rešiti to, kar mislijo, da se še rešiti da. Po našem ponižnem mnenju bo to skrajno težko. V tretje gre rado in ravno tako bo tudi tretje slovensko mesto prav kmalu demokratom pokazalo hrbet in to vključno prizadevanju vseh slovenskih demokratov.

© **Brihtni pa so.** Za petek so naši demokrati na magistratu sklicali ponovno sejo. Ker jim zadnjič ni šel mestni proračun skozi, mislijo sedaj, da ga bodo spravili pod stroho pod nedolžnim naslovom poročila finančnega odseka. Je že mogoče, a preje izpolnite zahteve slovenskega ljudstva, katerim itak že spmi niste imeli veliko oporekati.

© **Onemogla jeza.** Resnično smo po zadnji proračunski seji mislili, da bo pričelo »Jutrogoniti« staro lajno o brezdomovinskih klerikalcih in njihovem narodnem izdajstvu. Pa vsega tega nič ni. To je skrajno čudno. Morda pa tudi prav lepo znamenje, da so demokrati vendar enkrat spoznali, da je njihova politika v kvar celemu mestnemu prebivalstvu. Odsev tega spoznanja se je nekako spoznal iz besed dr. Božiča, ko je pri praznih klopeh opozicije tožil, da je zadnji proračun bil sestavljen z voljo in pomočjo opozicije, a da ga le-ta vseeno obstruira. Zato oblaščijo sedaj demokrati svojo preveliko jezico v plašč ogorčenja in zafrkavanja. No, bomo videli!

Novo mesto

Prosvetni večer s predavanjem in petjem, ki ga je priredilo tuk. prosvetno društvo »Sočar« prejšnjo nedeljo, je lepo uspel. Novost v letošnji sezoni bodo skioptična predavanja, kajti naša društva so sklenila kupiti skioptikon, da nudijo društvenikom predavanja s slikami; ta gotovo ne bodo samo poučna, temveč tudi zabavna. Torej zopet en korak naprej v preje zaspanem mestu, kjer so se začela snovati naša društva — izvzemši rokodelsko društvo — šele po vojni. Pri takih prilikah zato tudi ni čudno, da nima Novo mesto, o katerem trdijo, da je metropola Dolenjske, svojega društvenega doma. Ker pa društva dobro uspevajo in so pogoj podani še za širši razmah, je nujno potrebno, da dobe naša društva svojo streho. Sami seveda ne bomo mogli prenesti tega bremena; v to svrhu smo pa zaprosili za loterijo, da po vsej naši domovini potrkamo na dobre ljudi s prošnjo, da kupijo naše srečke, ki smo jih deloma že razposlali, deloma jih pa pošljemo te dni.

Požar sredi mesta. V noči od 29 do 30. novembra je okrog pol dveh nenadoma zapiskala sirena na mestnem magistratu — znamenje, da gori. Gorelo je pri trgovki T. Ogrinovi in je zgorela drvarnica z dvrmi ter razni zaboji, ki so bili v bližini zložen. Na lice mesta je takoj prihitela požarna bramba, ki je požar omejila le na to drvarnico in preprečila nadaljnjo škodo.

Kočevje

Proslava zedinjenja. Vse šole so priredile 1. t. m. proslavo narodnega zedinjenja. Posebno lepo pa je uspela proslava, ki jo je priredila drž. real. gimnazija takoj po cerkvenih obredih v dvorani hotela »Trste«. Dvorana sama je lepo opremljena in poslikana, oder dovolj prostoren in je edina taka v Kočevju. Bila je do zadnjega kotička zasadena tako po dijakih kakor po občinstvu. Spored je bil bogat, pester in lep. Prvi je nastopil g. prof. Fr. Pachner, ki nam je v lepem govoru predstavil kraljeviča Marka kot narodnega heroja, navajal citate iz srbskih narodnih pesmi in zaključil z reko, da ni še ta heroj umrl popolnoma za nas, da bo še vstal in združil naše dosedaj še zaslužene brate. Dijaški orkester je predvajal St. Mokranjca »Iz Stare Srbije«. Nato je nastopil mešani zbor in je zapel Aljaževo skladbo »Oj z Bogom ti planinski svet. Tenor-solo je pel petošolec G. G. Občinstvo se je divilo njegovemu krasnemu glasu. Petje je vodil g. prof. Sivec v častniški uniformi. Moški zbor je zapel »Stražnike«, zopet skladbo našega J. Aljaža. Nato je izborno predvajal Gregorčičev »Naš narodni dom« osmošolec M. Debelak. Nadalje je mešani zbor zapel Klemenčičevo: »Oj pogledaj plitke tja preko mej.« moški zbor pa zopet Aljaževo: »Našo zvezdo.« Obe pesmi sta želi pri občinstvu odobravanje, kapelnik pa priznanje za svoj trud. Nato je govoril osmošolec Pucelj: 1. december. Njegov govor je precej samozavestno izvenel. Proslava je bila zaključena z »Bože pravde«, izvajano po moškem zboru.

Smrtna kosa. V slovenski vasi pri Stari cerkvi je umrl 28. novembra bogoslovec Jože Kravand, rojen 9. 4. 1900 istotam. Pogreb se je vršil 29. nov. ob številni udeležbi ljudstva, ki je solzni očmi spremljalo na zadnji poti tega mladeniča, ki je obetal toliko. V župni cerkvi je bila slovesna zadušnica, ki jo je opravil domači župnik ob asistenci mozeljskega župnika g. Erkerja in več pokojnikovih sošolcev. Nato so ga položili v domačo grudo. Uničila ga je, kako že toliko drugih, sušica. Naj počiva v miru! Njegovi materi, ki ji je bil sin edino upanje, pa naše iskreno sožalje!

Zeljne. 30. nov. je umrla tu Slovenka Marija Potip, stara 78 let. Zapušča hčer in veliko vnukov in vnukinj.

Kam pa v nedeljo? Nikamor drugam kakor na Miklavžev večer, ki ga priredi tukajšnji orlovski odsek ob pol 6 popoldne v dvorani g. Beljana. Sv. Miklavž bo bogato obdaril pridne in dobre, za poredne bo skrbel ra. Mešano s svojo družbo.

Trbovlje

© **Sv. Barbare nagrada pri Dukli.** Delavstvo je upravičeno razburjeno, ko ne dobi pri podjetju Dukli in drug za Sv. Barbare nagrado, kakor jo dobe delavci pri rudniku. Ko je bil še podjetnik Suligoi na vrhnem kopu, ni nikdar odtegnil tega malega darila svojim delavcem, nasprotno je dal nekaterim še več, kakor so pričakovali. Nismo si mislili, da bi bilo Dukličev podjetje tako, da bi odreklo nagrado, ko ni delavstvo samo krivo, že jih je to podjetje prevzelo od rudnika, kjer bi vsak nagrado dobil. Ali ima tu kaj govoriti rudarsko glavarstvo?

© **Miklavžev večer.** V Društvenem domu se pridno pripravljajo na dostojen sprejem sv. Miklavža, ki pride obdariti našo mladino in druge, katere ima rad, v nedeljo ob 4 popoldne. Starši vlagajo svoje prošnje lahko v konsumu in dobe tam tudi vse tozadevne informacije. Ljudi vstopnice se dobijo že tam v predprodaji. Sedeži so po 4 in 2 Din, stojišča za otroke pa po 1 Din. Staršem polagamo na srce, da se poslužijo dobrot sv. Miklavža in se oglase v konsumu, da ne bo zamujeno in da bodo svojim malčkom naredili veselje.

Hrastnik

Miklavžev večer. Kakor vsako leto, priredi tudi letos Kat. izobr. društvo Miklavžev večer. Letos bo imel sv. Miklavž mnogo več daril nego prejšnja leta. Prireditelj Miklavževega večera je določena na soboto, 4. t. m. ob pol 7 uri zvečer. Spored je sledeči: 1. Gojenke gospodinskega tečaja vprižorijo znano igro »Strah«. 2. Dramatični odsek predstavlja burko »Rdeči nosovci«. 3. Sv. Miklavž pride s spremstvom in razdeli razna darila. Vabljeni so starši in mladina! K gledališki predstavi je določena mala vstopnina ki je namenjena za podporo gospodinskemu tečaju.

Nevarno je obolela, kakor čujemo, splošno priljubljena učiteljica gđ. Logar Poldra. — Nevarno obolel je tudi mesar g. Viktor Birtič.

Gospodinski tečaj se zaključil v nedeljo dne 19. dec. Is. l. dan bo v dvorani g. Al. Logerja razstava izdelkov omenjenega tečaja od 4 zjutraj do kakih 4 popoldne. Po razstavi se vrši v korist tečaja razprodaja razstavljenih izdelkov. V načrtu je po razstavi tudi vprižoritev igre »Blage duše«. Ze danes opozarjamo občinstvo na to prireditev, ki bo prva te vrste v Hrastniku.

Posojilnica se sedaj nahaja v Logerjevem mlinu, kakor smo že javili.

Sprejemanje delavcev v službo. Pri rudniku je bilo zadnje 14 dni sprejetih nad 150 delavcev.

Ljubno ob Savinji

Vodnikova družba je poslala tudi v našo župnijo nekaj knjig svojim udom. Kdor bo razumel čital in kdor hoče ostati zaveden katoličan, se je vpisal v to družbo prvič in zadnjič.

Neko pevsko društvo obstoji tukaj že nekaj časa. Predsednik društva in pevovodja je nadučitelj Rajner. Nekateri člani pravijo, da je društvo nevtrajno, neumni Tomaži pa ne verujejo.

Kat. slov. prosvetno društvo bo priredilo po božičnih praznikih krasno igro. Člani tega društva zelo želijo, da bi prišel k nam in tukaj ostal pevovodja, ki bi pevski odsek poživil. Imamo fante, ki imajo lepe glasove in so željni naučiti se lepega petja.

Obrotovanje žag in mlinov še vedno počiva. Voda je še zm.rom prevelika, da bi mogli jezovi delati. Sedaj je postalo mrzlo, tako da je upali, da voda v kratkem vpadne, da bi se potem lahko pričelo z obratom. Posostniki žag imajo veliko škodo, delavci pa tudi, ker minajo dela.

Cesta Ljubno—Luče je površno popravljena, tako da sedaj vozniki lahko vozijo do Luč. Solčarčani pa so takorekoč od sveta odtrenani. Razne potrebitine morajo dve uri daleč nositi iz Luč v Solčavo.

Politične stranke počivajo. V kratkem nas obiščejo razni politični kramarji s svojo robo, katero nam bodo ponujali za oblasne skupštine. SLS ima najboljšo blago, to je ina v programu avtonomijo Slovenije. Zanj se bomo tako dolgo bojevali, dokler je ne dosežemo. Ne sovražimo srbskega ali hrvaškega naroda, pozabiti pa tudi ne smemo, da smo s/novi slovenskih mater!

Dopisi

Drobtine iz Medvod. Most v Goričah je toliko narejen, da morejo ljudje hoditi peš čezenj. — V Medvodah tudi napreduje delo pri mostu Upanje je, da bo kmalu dovršeno. — Občinska blaginja je prazna. Obrnili so se na delavce in vsak je pr. sp. val nekaj. Tu so pokazali delavci, da so močje. — Pod Presko št. 1 bo v kratkem otvorjena mesnica.

Polzela. Letošnjo jesen je pobrala pri nas majka smrt nekaj najstarejših v našem kraju. Umrla so: Urša Sattler, M. Dolinar in T. Belaglavc, vsi stari nad 80 let in Janez Kolšek in Tomaž Rajšak v starosti nad 75 let. Imamo še par 80 letnikov in večje število 70 letnikov. Pač znak zdravega zraka pri nas! — Nameravamo tudi postaviti spomenik v svetovni vojni padlim žrtvam. Za postavitev tega zaslužnega spomenika je že zbrana precejšnja vsota. — Sv. Miklavž je naznanil katoliškim organizacijam svoj prihod k g. Cimpermanu v nedeljo zvečer krog 6. ure. Miklavž bo nastopil z večjim spremstvom, množina darov je odvisna od udeležbe.

Sv. Jurij ob Taboru. Orlovski odsek Sv. Jurij ob Taboru vabi vse prijatelje katoliške mladine k igri 5. decembra ob 3 popoldne v dvorano cerkvene hiše. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ljutomer. Prosvetno društvo v Ljutomeru priredi 5. dec. ob pol 4 popoldne v Katoliškem domu Miklavžev večer z obdarovanjem otrok in igro »Izgubljeni raj«. Povabljeni vsi, posebno še starši in šolska mladina.

Sr. Marijeta pri Moškanjcih. Umrla je v Ljubljani 25. nov. ponesnica Marijeta Janžekovič iz znane in ugledne rodbine Janžekovič-Prelog v Zagajcih. Bila je vzorna krščanska žena in mati.

Ježica pri Ljubljani. V soboto 27. nov. je predaval v nabito polni veliki dvorani Društvenega doma g. dr. Hribar o značnosti v stanovanju. Ker je spremljevanje s skioptičnimi slikami vsled p. mote odpadlo, se bo predavanje s skioptičnimi slikami v kratkem ponovilo. — Prihodnjo soboto zvečer ob pol 8 pa priredi Prosvetno društvo svoj drugi »Prosvetni večer«. Na sporedu je petje (pevski odsek kat. prosv. društva), deklamacije in skioptično predavanje o Dalmaciji. Na željo občinstva, ki ob vsaki priliki do zadnjega kotička napolni prostorno dvorano, je prosvetno društvo oskrbelo za letošnjo zimo še več predavanj poučne in zabavne vsebine. Pripravlja se tudi več dramatičnih prireditev. — V nedeljo 5. t. m. prirede Orli v Društvenem domu Miklavžev večer. Kakor vsako leto, bo sv. Miklavž tudi letos zelo radodaren. Pričetek ob 7. zvečer.

Pridohivajte novih naročnikov!

Gospodarstvo

All se ne bi obnesli žlahtni kostanji v mariborski okolici?

Pod tem naslovom je izšel v »Slovenec« in »Slov. Gospodaru« nedavno članek, v katerem vpraša pisec za mnenje, dali ne bi kazalo saditi ob levem bregu Drave od Seince do Maribora žlahtni kostanji (maronici), kakor ga nahajamo v južni Tirolah in drugod.

K temu bi pripomnili sledeče: Žlahtni kostanj je rastlina solnčne Italije ter zahteva višjo povprečno letno temperaturo, nego pri nas razširjeni navadni pravi kostanj (Castanea vesca). Poleg tega je občutljiv proti mrazu in naših ostrih zim skoraj gotovo ne bi prenesel. Kostanj se sponaša le v globokosežni, zmernovlažni in rahli zemlji, dočim mu skalovit svet, apnena in laporjeva tla ne ugažajo. Zategadelj bi tudi na omejenem hribu proti Kamnici — vsaj v srednjih in višjih legah — radi plitve zemlje in pomanjkanja vlage najbrž ne uspevali.

Ker je tedaj malo upanja, da bi se poskusi z žlahtnimi kostanji pri nas obnesli, priporočim, da se poiščejo po južnih pobočjih Pohorja dobre kostanjeve vrste z debelimi plodovi, ki mimogrede omenjeni, zaostajajo le prav malo za maroniji. Iz pridelka drevesa, ki se odlikuje po bogati rodovitnosti, odberemo najdebelejše, lepo razvite, popolnoma zrele plodove ter jih posejemo v drevesnico. Vzgoja je ista kot pri drugem drevju, vendar s to razliko, da kostanja ni treba polajhtnjevati. V tem je velika prednost, kajti cepljenje ni tako enostavno kot pri drugih sadnih plemenih, ker se kostanj ne prime rad. V 4—5 letih so drevesa razvita in se morejo presaditi na stalno mesto. Lahko pa sejemo kostanj, ko smo zemljo primerno pripravili, tudi kar na stalno mesto. S tem si priborimo poznejše presajanje ter dobimo čvrsto in trpežno drevje. Razume se, da zahteva tak nasad prva leta več varstva, zlasti pred živino.

Ker je malo rastlin, ki bi donšale toliko koristi kakor kostanj (les, listje, cvet, sad), je želeli, da se to sadno plemo v bodoče bolj upošteva ter razširi povsod, koder so dani potrebni pogoji.

Lege s plitvo in razmeroma bolj suho zemljo, ki za kulturo drugih rastlin niso prikladne (kot n. pr. zgoraj omenjeni opuščen vinograd proti Kamnici), bi pa kazalo zasaditi z žlahtnimi lešniki. Leska je jako skromna rastlina in uspeva tudi še v manj ugodnih okoliščinah. Če računamo da stoji na enem ha zemljišča 700 leskov, grmov ter prinaša vsak grm povprečno 1 in pol kg, znaša celotni pridelok na leto 1050 kg ali okroglo 1000 kg lešnikov. Vsekakor lepa množina, ki vrže upoštevanja vredne dohodke.

Najceneje pridemo do cilja, ako kupimo nekatere sadike od dobrih sort v drevesnici in jih nato sami razmnožimo. Razmnoževanje se vrši najbolje z grobnicami v posebnem matičnjaku. Zanesljive drevesnice za dobavo žlahtnih lešnikov so: L. Späth — Berlin, Baumschulen Janorschke — Obeglogau — Slezija in Hauber — Tolkowitz pri Draždanah. V bodoči jeseni bo mogoče dobiti nekaj sadik tudi pri drž. srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

Kdor se zanima za to kulturo izrpnjeje, naj blagovolno prečita moj članek »Žlahtni lešniki« v 9.—12. številki »Sl. Sadržaja« za leto 1922!

Prof. Jos. Priol.

Povratno povišanje cene sladkorja. Sladkorni kartel je z današnjim dnem zvišal ceno sladkorja za 10 par pri kg, tako da stane sladkor 95 par pri kg več, kakor je stal pred 14 dnevi.

Na živalski sejmi v Ljubljani, ki se je vršil dne 1. dec. se je priglasilo 811 konj, 128 volov, 100 krav, 31 telet in 146 prašičkov za rejo. Prodanih pa je bilo 46 konj, 88 volov, 52 krav, 17 telet in 113 prašičkov. Z ozirom na državni praznik je bilo prav malo kupcev. Cene so bile neizpremenjene: vol 1. 8 Din, II. 7.50 Din, III. 6.50 Din, krave debele 5—6 Din, krave klobasrice 3—4 Din, teleta 9—11 Din za kg žive teže; konji, komad 1000—6000 Din, prašički po velikosti 150—250 Din.

Carinski problem Evrope in Jugoslavija. Pred dobrim mesecem je bil z ozirom na bližajočo se svetovno gospodarsko konferenco objavljen proglas svetovnih bankirjev in nacionalnih ekonomov, ki vidi glavno oviro za sanacijo evropskega gospodarstva v visokih carinskih mejah evropskih držav. Tudi mednarodna trgovska zbornica je prišla do sličnih rezultatov. Različni komentarji objavljeni v evropskem časopisju, so dali znanemu in uglednemu angleškemu ekonomu Sir Josiah Stamp-u (ravnatelju Bank of England) povod, da brani konstatirano objavljenega proglasa. V članku »Svetovni carinski problem«, ki je izšel v najuglednejših svetovnih listih, navaja zanimivo dejstvo, da ima ozemlje Evrope brez Rusije v izmeri od 2.1 milij. kvadr. klm. 26 carinskih mej, medtem ko ni v Združenih državah sev. Amerike, ki merijo 8.6 milij. kvadr. klm. — torej polovico več kot Evropa — nikakih omejitev v trgovskem prometu med posameznimi zveznimi državami. Predvsem pa se obrača kritika carinske politike evropskih držav proti višini teh carin. V članku navaja pisec indeksne številke, ki nam kažejo višino povprečne carinske obremenitve z ozirom na vrednost blaga v posameznih državah. Najnižje carine ima Anglija in Nizozemska, carinski indeks 6, potem sledijo Danska 7, Belgija 8, Francija, Nemčija in skandinavske države 12—15, Avstrija 16, Romunija 18, Bolgarija 19, Poljska 23, Jugoslavija 25, Ogrska 27 in Španija 35. — Kakor vidimo, stoji Jugoslavija med državami z najvišjimi carinami. Te visoke carine povzročajo izdatno podrežanje uvoženega blaga in s tem visoki nivo cen. V prvi vrsti je obsojiti dejstvo, da se nahaja v našem carinskem tarifu ogromno število postavk, ki imajo samo fiskalni značaj, ki ne morejo koristiti naši domači proizvodnji, nasprotno jo še ovirajo. Za gotove vrste blaga smo sicer primorani obdržati zaščitne carine, da pomagamo naši domači industriji, vendar pa le v taki višini, ki je potrebna za zaščito domačih proizvodov. Preko potrebne zaščite pa je naši carinski politiki ne bi smeli iti. Visoke carine ovirajo mednarodni promet in izmenjavo blaga med posameznimi državami. Če naše sosedne države ne morejo izvažati v našo državo, potem tudi ne morejo kupovati naših proizvodov. Carine ne ovirajo torej samo uvoza, temveč uplivaajo posredno tudi na zmanjšanje izvoza. To dejstvo opazamo v naši statistiki zunanje trgovine; v tekočem letu je znatno nazadoval tako izvoz kakor uvoz. Ni čuda potem, da se konjunktura v našem gospodarstvu ne more obrniti na bolje.

Jugoslavija in železarski kartel. Pred kratkim smo poročali, da se je med jugoslovanskimi železarnami glede pristopa k železarskemu kartelu dosegel popolni sporazum. Pri pogajanjih z ostalo srednjeevropsko železarsko industrijo, pa so se pojavile težave. Tudi glede pristopa Poljske še niso odstranjeni principijelne ovire.

Vprašanje odvzemanja vzorcev od transitnih železniških pošiljatelj ugodno rešeno. Nedavno smo poročali o tozadevni spomenici zagrebške zbornice, ki je bila sprejeta na anketi koncem oktobra. Vprašanje odvzemanja vzorcev je važno predvsem za izvoznike žita in poljedelskih pridelkov, ki se po dosedanjih predpisih niso mogli prepričati o kvaliteti tranzitnega izvoznega blaga in so bili radi tega vedno v nevarnosti radi odškodninskih zahtev s strani inozemskih kupcev, v slučaju, da kvaliteta ni odgovarjala kupni pogodbi. Na predlog generalnega ravateljstva je sedaj prometno ministrstvo izdalo rešenje, ki dovoljuje odvzemanje vzorcev (od 1. dec. naprej) pri pošiljkah žita, mlinskih proizvodov, semen itd. od najmanj 5000 kg, ki so z direktnim tovornim listom na potu v inozemstvo. Odvzemanje vzorcev je po predhodni vložitvi tozadevne prošnje dopustno le na oni carinski postaji, kjer se vrši ocarinjenje. Odvezeti se sme od vsake pošiljke 8 kg; pri omočanih pošiljkah pa se sme odpreti le 10 omotov.

O našem voznem parku. Za te dni (2 dec. t. l.) je napovedana pri generalnem ravateljstvu v Belgradu konferenca vseh načelnikov državnih železniških delavnic. Pri tej priliki se ima pretresati tudi vprašanje izposojih vagonov, od katerih se nahaja pri nas 1824 odprtih in 1560 pokritih voz, a zadnji niso povsem izrabljeni, ker nam primanjkuje v prvi vrsti odprtih vagonov. Železi bi bilo, da se teh 1560 pokritih vagonov posopno vrne lastnicam (družbam) ter se prihranjeni milijoni porabijo za popravilo naših voznih sredstev, ker naše delavnice so še vedno prepičlo dotirane s krediti, tako da zaradi pomanjkanja materiala kapaciteta naših državnih železniških delavnic ni izrabljena. Pomanjkljivost materiala se posebno občuti tudi v mariborskih delavnicah, katere bi pri dobrem državnem gospodarstvu znatno več producirale kakor dandanes ter potentakem v doglednem času zmanjšale število pokvarjenih deponiranih vagonov na postajah, koder danes promet samo ovirajo, namesto da bi popravljeni služili v prosoh železniškemu prometu in narodnemu gospodarstvu.

Borza

Dne 2. decembra 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.47—13.50 (13.474—13.504), Italija 241.31—248.31 (240.88—242.88), London 274.85—275.65 (274.85—275.65), Newyork 56.54—56.74 (56.54—56.74), Pariz 211.21—213.21 (211.88—213.88), Praga 167.80—168.00 (167.75—168.55), Dunaj 7.985—8.015 (7.985—8.015), Curih 10.9275—10.9575 (10.9275—10.9575), Amsterdam 22.60—22.75.

Curih. Belgrad 9.145 (9.14), Budimpešta 72.55 (72.60), Berlin 123.25 (123.125), Italija 22.70 (22.10), London 25.145 (25.14), Newyork 518.50 (518.375), Pariz 19.60 (19.15), Praga 15.3625 (15.3625), Dunaj 73.10 (73.10), Bukarešt 2.70, Varšava 57.50 (57.50), Amsterdam 207.30, Bruselj 72.15 (72.12), Stockholm 138.30 (138.375), Oslo 131.25 (130.75), Kopenhaga 138.05 (138).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.48—12.53, Kodanj 188.20—188.80, London 34.33—34.43, Milan 30.41—30.51, Newyork 707.05—710.15, Pariz 27.03—27.13, Varšava 78.20—78.70, Valute: dolarji 703.10—710.10, francoski frank 27.17—27.33, lira 30.27—30.43, dinar 12.45—12.51, češkoslovaška kрона 20.94—21.06.

Praga. Devize: Lira 144.42, Zagreb 59.45, Pariz 127.30, London 163.27, Newyork 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 77—79, vojna odškodnina 336—340, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnica 20—22, Celjska 195—199, Ljublj. kreditna 140 den., Merkantila 100 den., Prastredna 870—875, Kred. zavod 170—180, Strojne 100 den., Trbovlje 325 den., Vevče 103 den., Stavbna 55—65, Šesir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 78.25—79, vojna odškodnina 338—339, Hrv. esk. 100—100.50, H. p. banka 56—57, Prastredna 880—885, Ljublj. kreditna 141 den., Seferana 430—440, Slavonija 33—34, Trbovlje 315—330, Vevče 110.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 794.000, Živno 781.000, Alpine 391.000, Trbovlje 394.000, Hrv. esk. 134.000, Hipebanka 69.000, Slavonija 42.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske (mezzale) — smreka, jelka — ostrorobe, paralele, očejene, I. 11, III. 11, monte, 65-165 in 75-195 mm, od 4.50, 5, 5.50, 6 in 7 m, fco vag. nakl. post. 2 vag. 590—590, zak. 590. Trami merkantilni, 4-4-4-5, 5-6, od 5—10 m, razven 5-6 do 6 m, fco vag. nakl. post. 3 vag. 265—265, zaklj. 265. Trami merkantilni, od 4-4-7-3, 4-10 m, po kupčevi noti, fco vag. nakl. postaja 1 vag. 265—265, zaklj. 265. Bukovi železniški prago: 2.51—2.60 m, 23-24×13-14×14, fco vagon meja 39—39, zaklj. 39; 2.45—2.50 m, 22-23×12-13, fco vag. meja 30 vag. 33—33, zaklj. 33.

Zito in poljski pridelki: Pšenica 75-76, fco vagon nakladalna postaja 295 bl. Koruza umetno sušena, fco vag. nakl. post. 155 bl. Koruza nova, času primerno suha, fco vag. nakl. post. 140 bl.; koruza nova, času primerno suha, za januar, fco vagon nakladalna postaja 145 blago, ajda prekmurska, fco vagon nakladalna postaja 835 bl.; rž, 71-72, 2 odstotna, fco vagon nakladalna post. 225 bl.; ječmen krmilni, 62-63, fco vag. nakl. post. 170 bl.; ječmen krmilni, 63-64, fco vag. nakl. post. 180 bl.; ječmen letni, 65-66, fco vag. nakl. post. 192.50 bl.; oves, fco vag. nakl. post. 100 bl.; otrobi drobnj, fco vag. nakl. post. 125 bl.; fižol beli, 3-4 odstot, fco vag. nakl. post. 175 bl.; fižol rmeni 3-4 odstot, fco vag. nakl. post. 175 bl.; laneno seme, fco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetak ob 20. uri zvečer.

Petek, 3. decembra: SLABA VEST, Red A. Sobota, 4. decembra ob 16. uri pop.: JOY. Dijaška predstava pri niž. cenah. Izven.

Nedelja, 5. decembra: STALNI GOSTI, BOUBOU-ROCHE, Izven.

Ponedeljek, 6. decembra: KOVARSTVO IN LJUBEZEN, Red B.

OPERA.

Začetak ob pol 20. uri zvečer.

Petek, 3. decembra: ZIDINJA, Red D. Sobota, 4. decembra: NIZAVA, Red E. Nedelja, 5. decembra ob 15. uri pop.: GROFICA MARICA v prid Udrženja gled. igralcev. — Izven.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vlijučno prosi p. n. abonente, da poravnajo četrti obrok abonmaja najkasneje do 10. t. m.

Iz gledališke pisarne. Danes zvečer se poje za abonma D. Halejeva velika opera »Zidinja«, ki je imela pri premijeri velik uspeh. Zasedba je celoma nova in sicer poje naslovno vlogo gospa Čaletova, ki se je vrnila s studija iz Milana. Eudo-

ro poje gospa Lovšetova. Eleazarja je prevzel v kratkem času gospod Knittl, ki bo pel tokrat partijo izjemoma še v češkem jeziku, kneza Leopolda poje g. Kovač, kardinala Brogija pa g. Rumpel.

V soboto dne 4. t. m. se poje za abonma E. Mozartova komična opera »Figarova svatba«. V naslovni vlogi nastopi g. Betetto, ki potem odpotuje na gostovanje v Belgrad.

Mariborsko gledališče

Petek, 3. decembra: Zaprt.

Sobota, 4. decembra ob 20. uri: LEPA HELENA. Ab. B.

Nedelja, 5. decembra ob 15. uri: BAJKA O VOLKU. Znižane cene.

Nedelja, 5. decembra ob 20. uri: VESELI KMETIČ.

Cjudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 5. decembra: DEKLE Z BISERI. Začetak ob 8. uri popoldne.

Nedelja, 12. decembra: SRENJA. Začetak ob 8. uri zvečer.

Nedelja, 19. decembra: HANICE POT V NEBESA. Premijera. Začetak ob 8. uri zvečer.

Nedelja, 26. decembra: HANICE POT V NEBESA. Začetak ob 8. popoldne.

Glasba

I. mladinsko muzikalno predavanje v letošnji sezoni se vrši v sredo dne 8. t. m. popoldne ob pol 11. uri v dvorani Filharmonične družbe. Na tem predavanju nam bode podal višji vojaški kapelnik dr. Josip Cerin izrpnno vso zgodovino in ustroj vojaških odnosno takozvanih turških godb. Njegovo predavanje ima sledeče oddelke: Najprej govori o splošni zgodovini vojaških godb do današnjih dni. Za tem obravnava janičarske ali turške muzike in končno poda zgodovino teh godb špicielno v Ljubljani. Iz teh, tem posameznim odstavkom danih podrobnih naslovov vidimo interesantnost celokupnega predavanja, ki bode brez dvoma zanimal našo mladno. Po predavanju zaigra celotna muzika dravske div. oblasti pod vodstvom g. dr. Čerina posamezne skladbe, ki spadajo v različne zgodovinske dobe. O teh posameznih točkah pa naj več prihodnje. Vstop k muzikalnim predavanjem je prost. Vsak poselek si mora nabaviti le podoben spored predavanja, ki se dobi v Matični knjigarni na Kongresnem trgu za ceno 3 Dn.

Sport

ŠPORTNI DOGODKI.

Nogomet: Gradjanski — Belgr. Sp. klub 2 : 0 in 2 : 2; Hungaria — Bastya v Szegedu 0 : 1; Slavija — DFC 7 : 3; IFC Nürnberg — CF Fürt 3 : 0; Bayern München — Wacker M 1 : 1; Juventus — Brescia 2 : 0; Fortitudo — Doria 1 : 0; Milano — Padova 3 : 1; Alessandria — Torino 1 : 3; Cremonese — Livorno 0 : 1; Español — Sabadell 1 : 1; Barcelona — Europa 5 : 0; Hakoah — Vienna 3 : 3; Rapid — Wacker 3 : 1; Austria — F. A. C. 6 : 1; S. mmering — B. A. C. 1 : 0; Admira — Slovan 3 : 1; Sportklub — Rudolfsühel 2 : 2. Kakor vidimo, se je vrsta dunajskih klubov nekoliko spremenila, B. A. C. ni več brezpogojen vodnik; B. A. C. in Rapid imata po 15 točk, S. mmering 14, Admira in F. A. C. po 13, Vienna in Austria po 12, Hakoah 10, Wacker 9, Sportklub 6, Slovan 5, WAC in Rudolfsühel po 4.

Tenis: Danska — Švedska 4 : 1. Laska atletika: Italijan Valente je prehodil 14 km v 1 : 07 : 00.4, 9 milj v 1 : 12 : 04, 15 km v 1 : 13 : 16, 16 km v 1 : 18 : 00.4, 10 milj v 1 : 19 : 28, 20 km v 1 : 39 : 21.1 (tega mu menda ne bodo štel).

Teška atletika: Francoz Ibert, polteška teža, je z levico potegnil 78 kg. francoski rekord. — Nemec Völpert, lahka srednja teža, je težno dvignil 100 kg. svetovni rekord. — Schieberg je premagal Straßbergerja; omembe pomembne je Schiebergov enoročni sunek 100 kg, obojoročno težno 120 kg, in Straßbergerjev obojoročni sunek 140 kg. 18. dec. se bosta spet skušala. — Kot resnega Rigoulotovega tekmeča omenjajo 33 let starega Nemca Görnerja iz Leipziga. Sedaj je v Južni Afriki in pride pomladi nazaj v Evropo, da se skuši z Rigoulotom. Beremo, da je z eno roko na ramo dal in sunil 120 kg, da je obojoročno potegnil 135 kg, sunil 176 kg in od tal dvignil ter se z njimi zravnal 397 kg!

Prestolonasledstvo v Romuniji.

PISMO KRALJA FERDINANDA MINISTRSKEMU PREDSEDNIKU.

Bukarešt, 2. decembra. Kralj Ferdinand je poslal ministrskemu predsedniku Averescu lastnoročno pismo, v katerem pravi, da se je njegova težka bolezen odločno obrnila na bolje. Potem naglašja kralj, kako je vse svoje življenje največjeje izposluje svoje vladarske dolžnosti: »V interesu domovine sem raztrgal vse osebne vezi in sem se odrekel tudi momemu ljubljenu sinu zaradi njegove nesrečne narave. Z božjo pomočjo sem Romunijo povečal in okreplil. Mislim, da me bodo vsi dobri romunski patrioti in moji izkušeni svetovalci podpirali, da se prestol obda s trdnimi zidovi, v katerih obrambo so bili storjeni moji sklepi. Ti sklepi so neizpremenljivi in so se sprejeli v najvišjem interesu monarhije in države.«

Bukarešt, 2. decembra. Prof. Jorga, pristaš prestolonaslednika Karola in njegov bivši vzgojitelj, je izjavil nasproti prijateljem, da se mora Karel le legalnim putem vrniti v domovino. Na kake pustolovščine Jorga ne bo nikdar pristal. Karel mora prositi svojega težko bolnega očeta, da ga sme obiskati. Potem se mora trajno osvoboditi ženske, s katero še vedno nemoralno živi v Parizu, in se vrniti k svoji zakoniti ženi in sinu. Odpovedati se mora javno vsem morebitnim pustolovskim načrtom. Potem se bo prestolonasledstveno vprašanje z lahkoto rešilo. Misel, da bi se imenovala kraljica Marija za edino regentinjo, ni primerna za rešitev tega vprašanja.

Pariz, 2. dec. (Izv.) Iz Bukarešte poročajo, da se stvarja v Romuniji koalicijska vlada. V tej koalicijski vladi naj bi bil predsednik Averescu. ministrstvo za notranje zadeve

pa naj bi prevzel eden od Bratianujevih prijateljev.

Karlz, 2. dec. (Izv.) V torek zvečer je semkaj dospela kraljica Marija. Pred odhodom v Bukarešt je imela kraljica Marija razgovor z bivšim prestolonaslednikom Karlom. Ta sestanek se je vršil na zahtevo kralja Ferdinanda. V političnih krogih se mnogo ugiblje vprašanje regentstva za slučaj, ako bi kralj Ferdinand umrl. Splošno se sodi, da bi v tem slučaju prešlo regentstvo na kraljico Marijo ali pa na princesinjo Ileano.

Važne izjave Masaryka.

Praga, 2. decembra. Predsednik republike Masaryk je sprejel glavnega urednika centralnega glasila nemške krščansko-socialne stranke »Deutsche Presse«, dr. Rudolfa Schafferja, in mu podal več važnih izjav glede aktualnih političnih vprašanj.

Glede

vstopa Nemcev v vlado

je rekel Masaryk, da je to začetek onega, kar si je pred vojno, med vojno in po njej vedno dosledno želel. To pa ne samo iz zunanjepolitičnih, marveč tudi iz gospodarskih in kulturnih ozirov. Nemški problem je za republiko najvažnejši politični problem.

O avtonomiji

je rekel Masaryk med drugim: Tik pred nami je dosledna izvršitev okrožnega ustroja, ki bo prinesla na vseh poljih neko avtonomizacijo. Načelno sem z demokratičnega stališča za avtonomijo poleg naravne centralizacije, ki pomenja moderen državni ustroj. Avtonomija in centralizacija sta dve veliki, trajno učinkujoči politični sili. Naloga radikalnih politikov je tudi pri nas, da najdejo med tema dvema silama potrebno harmonijo. — Ni mi treba poudarjati, da avtonomnih stremeljenj ne smatram za politično nasprotje proti državi; tudi delam potrebno razliko med državo in vlado. Posebno na kulturnem polju more in mora vsak izobražen in zaveden narod samostojno delati na svoji lastni izpopolnitvi.

Glede

skrajšanja vojaške službene dobe

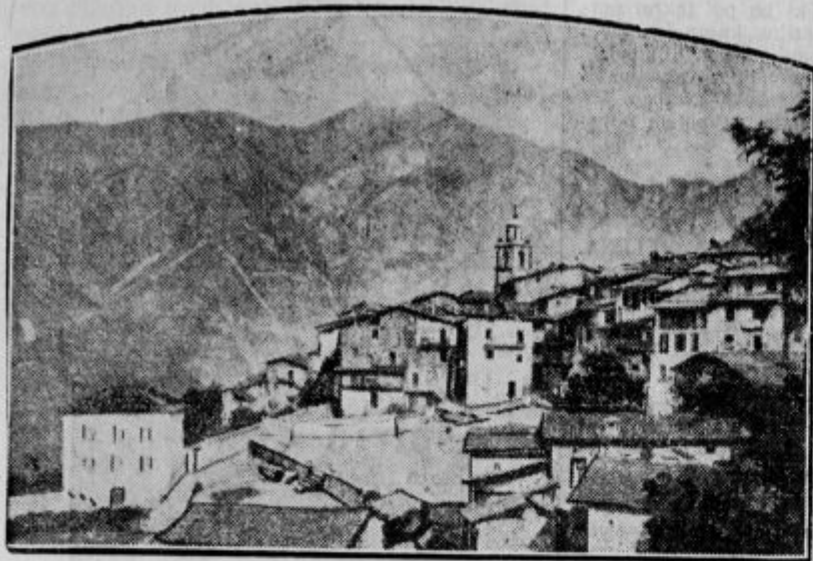
je Masaryk naglasil, da se po vojni v vsej Evropi uveljavlja težnja po omejitvi vojaških bremen in zlasti službene dobe. Tudi v Češkoslovaški republiki se stremi za znižanjem od 18 na 14 ali celo 12 mesecev, vendar je treba za to primerno dolge prehodne dobe. Osebnost je za skrajšanje in uspehi šolske politike v tem smislu so ugodni taki rešitvi.

O ločitvi cerkve od države

je izjavil Masaryk: »Sem za ločitev države in cerkve, toda te ločitve ne zagovarjam iz nasprotja proti veri, marveč nasprotno in v interesu vere. Ravno propad Avstrije mora vsakega mislečega človeka poučiti, da spajanje cerkve in države in posebno podrejanje cerkve političnim interesom ni v korist ne veri ne cerkvi. — Vem, da cerkev, to je Vatikan ločitev v nobeni državi ni in ne bo priznal, toda praktično je mogoče tolerirati posse. Morda bi mogle krščanske stranke v tej smeri izdelati pozitiven program. Seveda poznam težave, s katerimi je treba tu računati, n. pr. zakonsko pravo itd. Kljub temu smatram rešitev te naloge brez tako imenovanega kulturnega boja kot mogočo.

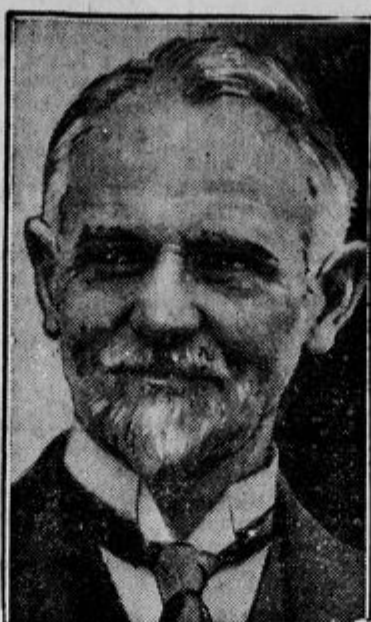
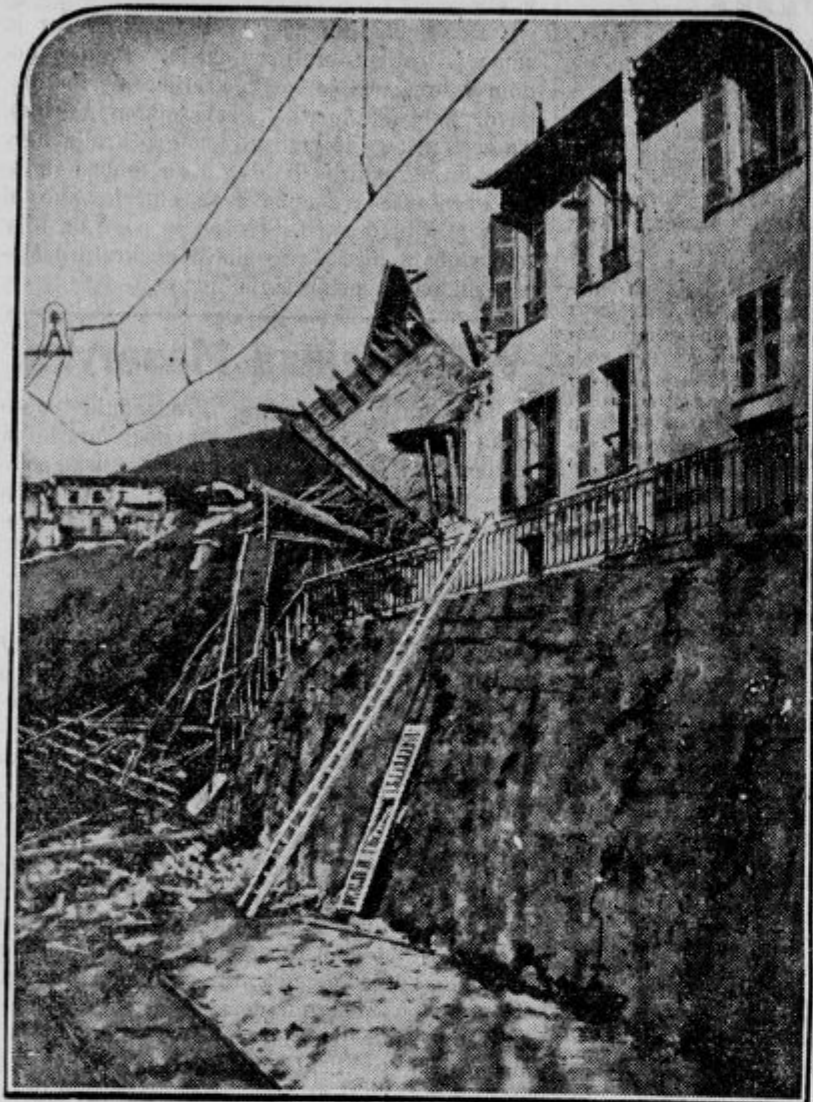
Dr. Seipel o priključitvenem vprašanju.

Dunaj, 2. dec. (Izv.) V proračunski debati finančnega odseka narodnega sveta je večeraj odgovarjal kancler Seipel na vprašanje glede priključitvenega Nemčiji. Rekel je: »V priključitvenem vprašanju se drži vlada treh načel: Prvič se politika večnih demonstracij proti obstoječim dejstvom ne da upravičiti, bila bi celo škodljiva. Drugič moramo delati realno politiko in naše moči koncentrirati na to, da se »druga nemška država«, Avstrija ohrani in ne postane plen gospodarskega propada ali socialne revolucije. Tretjič je potrebno, da svet prepričamo, da pogodbe spoštujemo in tudi skrivoma ne delamo na prekršitev pogodb bodisi z nasilnimi sredstvi bodisi s spletkami.«

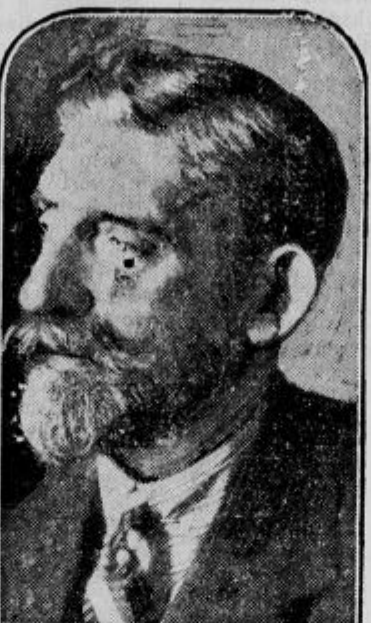

Posledice deževja v bližini Nice.

Vsled dolgotrajnega deževja se ob reki Vesubic poseda cel hrib. V nevarnosti je vas Belvédère, ki jo predstavlja zgornja slika. Na spodnji sliki vidimo napol podrto hišo v vasi Roquebillière.

Leonid Krasin, sovjetski poslanik v Londonu, je 24. novembra umrl.

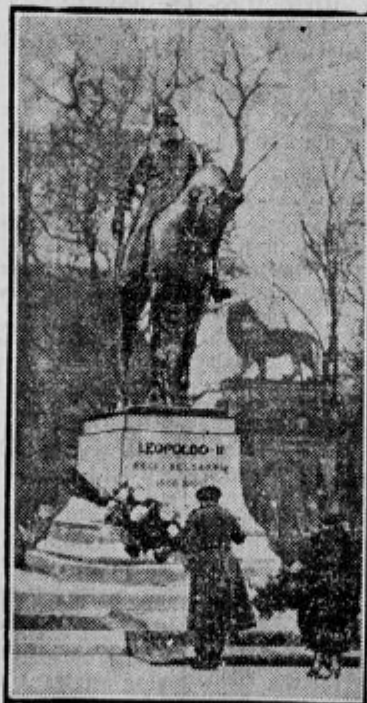

Romunski kralj Ferdinand, o čigar boleznih smo že poročali. Bije se huda borba za njegovo nasledstvo.

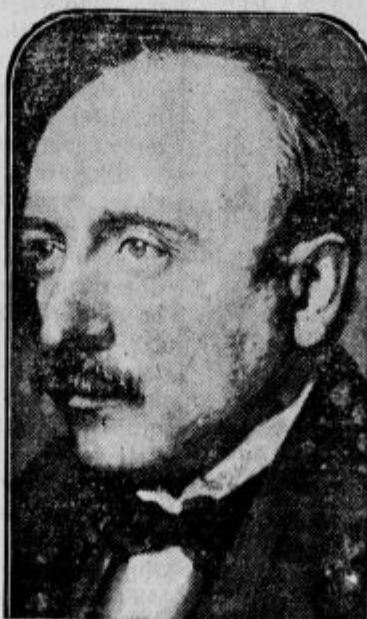

G. Benito Mussolini

tudi igra na vijolino. Ali je pa umetnik, velik kakor diktator, ne vemo.

Spomenik kralju Leopoldu II v Bruslju.

Von Schubert,

nemški podtajnik za zunanje zadeve, bo spremljal Stresemanna v Ženevo.

Abdelkrim v prognanstvu

na otoku Réunion vzhodno od Madagaskarja. Pred gradom Morange, njegovo rezidenco, stoje: tolmač Sanes, Abdelkrim, njegov brat Si Muhamed in žandarmerijski poročnik Vérines.

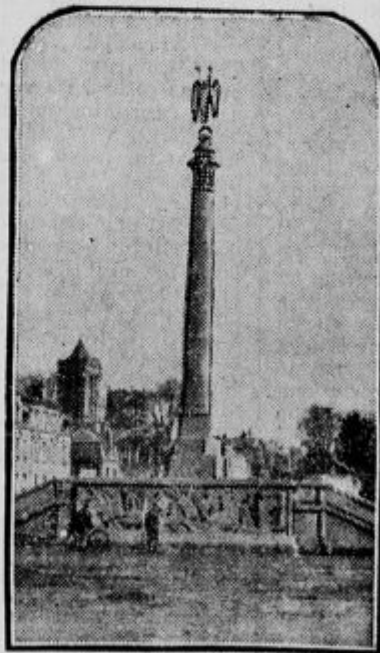
Slavje francoske zveze bivših bojnikov

dne 22. novembra. — Poslanec Ch. Bertrand govori. Zadaj: Foch, Painlevé, Jusserand.

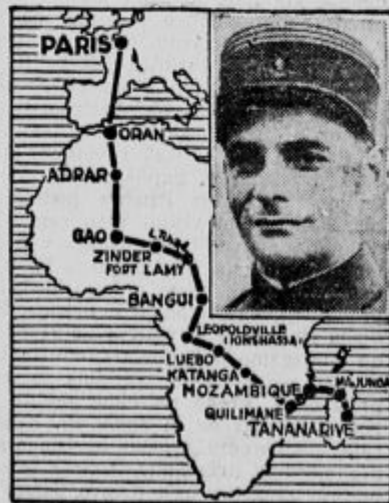

Odlomki iz »Spominske knjige zaveznikov«

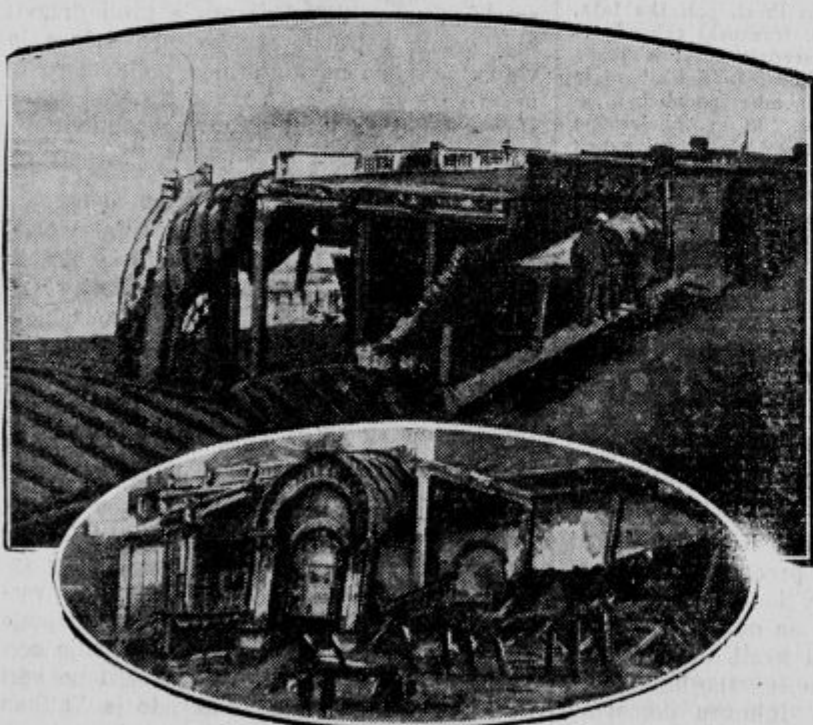
za francosko zvezo bivših bojnikov. Podpisi: belgijskega kralja Alberta I., P. Painlevéja, vikonta Ischiija, maršala Focha, dr. Ed. Beneša, gen. Pershinga, Woodrowa Wilsona in Raymonda Poincaréja.

Spomenik v vojni padlim v Caenu.

Francoski letalec Dagneaux je na poti iz Pariza do Tananarive.

Posledice viharja,

ki je divjal pred kratkim na severni francoski obali; razvaline kazina v Aultu.

— Glej stotak, kakršnih je malo!
— Kaj pa je tako izrednega na njem?
— Moi je!

— Prosim, pokažite mi tisto-le malo roza obleko!
— Obžalujem, milostljiva; to ni obleka, ampak senčnik svetilke.

Prvovrstno delo, Zmerne cene, To je naše geslo! KNJIGOVEZNICA K. T. D. Črtnilnica in tvornica poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6/II

Orel

Tečaj za vodje »Mladcev« se nadaljuje v nedeljo dne 5. decembra v Ljudskem domu. Prične se točno ob pol 9 dopoldne in je za vodje obvezen. Ker so predavanja zelo važna in zanimiva, naj se tečaja udeležijo tudi ostali člani.

Vse odseke ljubljanskega orlovskega okrožja obveščamo, da se vrše redna nedeljska predavanja o reorganizaciji mladcev dne 5., 12. in 19. decembra vsakokrat od pol 9 do 12 dopoldne v Ljudskem domu. Udeležba je za vaditelje mladcev obvezna, vsem ostalim vaditeljem pa zelo priporočljiva.

Za učiteljstvo

Zborovanje podružnice Slomškove zveze za novomeški in črnomeljski okraj se vrši dne 7. decembra t. l. ob 9. uri dopoldne v Rokodelskem domu v Novem mestu. K obilni udeležbi vabi našelnik.

Podružnica Slomškove zveze za kranjski in radovljanski okraj ima dne 7. decembra 1926 ob pol

9. uri izredni občni zbor. Na dnevnem redu je likvidacija podružnice in slučajnosti. Izredni občni zbor se bo vršil v Smartnem pri Kranju in sicer v prostorih tamkajšnje šole. Po sklenjeni likvidaciji se pridružimo »Učiteljskemu društvu« za kranjski okraj, ki zboruje ob 9. uri istotam. Pridite gotovo vsi iz obeh okrajev. — Načelnik.

Polzvedovanja

Našel se je letnik 1926 »Slovenski učitelj«; dobi se v upravi »Slovenec«.

Na časnikarskem koncertu v »Unijon« se je izgubila črna boa. Prosi se, naj jo poštenj najditelj odda v upravi našega lista.

Naznanila

Prostovoljno gasilno društvo v Kozjem naznanja, da so bile izžrebane številke naše družbene loterije objavljene v »Jutru« 10. novembra, v »Slovenec« 11. novembra, v »Slov. Gospodarjuc« in »Kmetijskem listu« pa ravno isti teden. Kdor še ni pregledal srečk, naj to stori takoj in javi

društvu slučajno izžrebano številko do 10. decembra. Na poznejše došle prijave za dobitke se ne bo oziralo in se bo društvo ravnalo v smislu zadnjega stavka na zadnji strani srečk. Kdor vpraša pismeno za pojasnilo, naj priloži znamko za odgovor. — Gasilno društvo v Kozjem.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Novosti:

Dörner K., Die Stunde des Kindes. Kinderpredigten. 234 str. Nevez. 92 Din.
Gruber P. D., Krippe und Caritas. 6 Vorträge für die Advent und Weihnachtszeit. 49 str. Nevez. 14.50 Din.
Heiser H. A., Die Frühkommunion der Kinder. 133 str. Nevez. 42 Din.
Lippert P., Die Weltanschauung des Katholizismus. 113 str. Nevez. 76 Din.
Maass E. S. J., Aloysius, ein moderner Jugendpatron. 32 str. Nevez. 10.50 Din.
Mayenberg A., Jesus der König und sein Königreich in der Hl. Schrift. 64 str. Nevez. 28 Din.

Kühnel J., Sowohl als auch. Eine Auslese aus dem Sprechsaal des »Heliand«. 192 str. Nevez. 66.50 Din.
Predigten und Zeremonien bei Glocken und Orgel weihen. 78 str. Nevez. 45.50 Din.
Rothe K., Auf dem Heimwege. Beiträge zur Seelenkunde und Seelenpflege unserer suchenden Zeitgenossen. 204 str. Nevez. 78 Din.
Schlund E. dr., Schmollt P. dr., Der moderne Mensch und seine religiösen Probleme. Fünf Vorträge. 77 str. Nevez. 85.50 Din.
Schmidt G. P., Drittordensleitung. 102 str. — Nevez. 41.50 Din.
Schropp B. P., Franziskus auf Christi Wegen. 110 str. Nevez. 49 Din.
Stolz W. F., Und das Wort ist Fleisch geworden... Betrachtungen und Erwägungen für die hl. Weihnachtszeit. 107 str. Nevez. 85 Din.
Die heilige Theresia von Kinde Jesu. Geschichte einer Seele. Selbstbiographie. — 392 str. Nevez. 83 Din.
Weiler H., Wegweiser zum christlichen Leben. Vorträge an die weibliche Jugend. 136 str. Nevez. 55.50 Din.

Oslobodite se starih predsodkov!

PREPRIČAJTE SE!

Mislite li, da je karoserija Fordovega avtomobila premalo estetična, da izgleda nemoderno in zastarelo?

Vi se motite! Le ogledajte si sliko! Današnji Fordovi avtomobili so pripravi in elegantni. Marli mislite, da so Fordovi avtomobili enolični in samo črno prepleškani?

Vi se motite! Ti avtomobili so temnozeleno, temno-rdeče in temno-sive pobarvani.

Mislite-li, da so vzdrževalni stroški za Ford previsoki?

Vi se motite! Z današnjim karboratorjem, se potroši na 100 km manj kot 10 litrov benzina.

Vseskozi napačna je v ostanem domneva, da morate nekaj mesecev čakati, dokler ne dobite svoj Fordov avtomobil. Vsa od naših zastopnikov je v stanju. Vam takoj dostavi tip zaželenega avtomobila.

Torpedo, 5 sedež
Din. 38.800—
Čapri auto, kles
anotri ravna
5 sedežev, 2 vrst
Din. 55.700—
Coupe 2 sedeža
Din. 52.000—
Cena strobovne
franko Rakek

Ford

Ford Motor Company

Obiščite še danes jednega
izmed naših brezštevilnih
zastopnikov v državi

Ford ZASTOPSTVO za SLOVENIJO
AMERICAN MOTORS Ltd.

Dunajska cesta 9

Telefon 477. Telegrami »Amot«

Barvne trakove, ogljeni-, povoščeni-, kopirni papir, hekografični zavitki in druge potrebščine pri **Lud. Baraga, Selenburgova ulica 8**
telefon stev 950

Sir H. Rider Haggard:

56

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Sedemnajsto poglavje.

Vstajenje Papancine.

Papancina je drugi dan umrla; pokopali so jo še isti večer z velikim sijajem na pokopališču na Čapultepeku ob strani cesarjevih prednikov. Vendar ona ni bila zadovoljna z njihovo družbo, kakor bomo kmalu slišati. Tisti dan se ji je kaj veljalo v tej zadevi; prišli so učitelji, starci, ki bi si lahko poiskali boljši posel, da bi me poučevali v rabi plunke; hočeš-nočeš sem se moral učiti brenkati na to godbeno orodje. Prišli so še drugi, ki so me učili leposlovja, pesništva in umetnosti, kolikor so Azteki umeli te reči; tega znanja sem bil vesel. Vedno pa sem se spominjal besedi iz svetopisemskega pridigarja: »Kdor si povečuje znanje, si povečuje žalost. Povrh tega se mi je videlo, da mi kaj malo koristi nabirati si znanje, ki bo kmalu prešlo na žrtveniku.

Glede tega, to je mojega žrtvovanja, sem bil izpočetka ves obupan. Kratko premišljevanje pa me je učilo, da sem že bil v mnogih nevarnostih in prišel iz njih brez škode, in je kaj verjetno, da se rešim tudi te. Smrt je bila sicer še v veliki daljavi; za se-

daj sem bil bog. Zavoljo tega sem sklenil, najsi živim ali umrjem, da bom živel kot bog, dokler bom še živel, in užival vse radosti, ki se mi nudijo; in kakor sem sklenil, tako sem tudi ravnal. Noben človek ni imel tako velikih ali tako čudnih ugodnih prilik, in noben človek jih ni mogel boljše uporabiti. Da bi me ne mučile žalostne misli na izgubljeno ljubezen in daljni dom, ki so me obhajale z vso silo, bi bil malone srečen zavoljo oblasti in moči, ki sem jo imel, in zavoljo čudne okolice in razmer. Toda vrniti se moram k svoji zgodbi.

Tiste dni, ki so sledili smrti Papancine, je bila vsa palača in vse mesto pokonci. Ljudstvo je bilo preplašeno vsled govoric, katerih je bilo oзраče polno. Vsako noč je na vzhodu žarelo ognjeno usodepolno znamenje, vsak dan so dohajala sporočila o novih čudesih ali znamenjih na nebu in ž njimi razburjive zgodbe o Špancih in njihovih činih, o katerih je večina ljudstva menila, da so bili bogovi, otroci Kvecalkotla, ki so se vrnili, da vzamejo deželo, katero so vladali njihovi praočetj.

Med vsemi pa, ko so bili v skrbih in strahu, ni bil nikdo v tako slabem položaju kot cesar Montezuma, ki vse te tedne ni skoraj nič jedel niti spal, tako silen strah ga je prevzel. V tej sili je poslal sele do svojega starega tekmeča, modrega in strogega Neze, kralja zavezniške države Tezkuko, in ga prosil, naj ga pride obiskat. Kralj Neza, starec silnih, svetlih oči, je res prišel in jaz sem bil priča razgovoru, ki je sledil obisku; v svoji lastnosti kot bog sem se lahko svobodno gibal po palači in sem bil lahko navzoč pri zborovanjih cesarja in njegovih velikašev. Ko sta se se oba vladarja okrepčala, se je Montezuma obrnil do Neze glede znamenj na nebu in prihoda Tiulov

ter ga prosil, da mu pomaga s svojo modrostjo. Neza si je pogladil dolgo sivo brado in odgovoril — dasi utegne biti Montezumovo srce težko — da bo postalo še težje, preden bo konec.

»Poglej,« je rekel, »jaz sem tako prepričan, da so dnevi našega cesarstva šteti, da igram s kockami s teboj za svoja kraljestva, po katerih ste ti in tvoji očetje tolikanj hrepneli.«

»Za kakšno stavo?« je vprašal Montezuma.

»Takole igrava,« je odgovoril Neza. »Ti stavi tri peteline; ako dobiš jaz, bom zahteval samo njihove ostruge. Proti ostrogom treh petelinov pa stavim jaz celo širno kraljestvo Tezkuko.«

»Majhna stava,« je odvrnil Montezuma; »petelinov je mnogo, kraljestev malo.«

»Vseeno pojde,« je odgovoril kralj; »vedi, da igrava zoper usodo. Karkršna bo igra, tak bo izid. Ako ti dobiš moja kraljestva, je vse v redu; ako jaz dobiš peteline, potem z Bogom slava Anahuaka! Zakaj njeno ljudstvo bo prenehalo biti ljudstvo in tuji bodo zavladali deželo.«

»Igrajva, da vidiva,« je rekel Montezuma in odšla sta na prostor, ki mu pravijo Tlačko, kjer so se navadno vršile igre. Tukaj sta pričela igrati s kockami; izpočetka je šlo za Montezumo tako dobro, da je na ves glas zavpil, da je že gospodar kraljestva Tezkuko.

»Bodi tako!« je odgovoril stari Neza. Ali izza tistega trenutka se je igra obrnila. Najsi se je Montezuma še tako trudil, ni se mu posrečilo, da bi dobil še eno točko; igra je bila kmalu pri kraju in Neza je dobil peteline. Godba je zaigrala in dvorniki so se prikazali, da bi se poklonili kralju in mu čestitali k uspehu. Neza pa je vstal, globoko vzdihnil in rekel:

FRIPROČAMO LUDSKO KNJIZNICO jugoslovanska knjižarna v Ljubljani 19. sv.
J. O. Curwood, Kazna, voliči pes. Kanadski roman 18 Din. vezan 30 Din. — 20 sv.
Ed. About, Kralj kora. 18 Din. vezan 30 Din. — 21 sv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda
30 Din. vez. 40 Din. — 22 sv. Otoka kapitana Granita. Popolovanje okoli sveta. Roman
v treh delih. 48 Din. vez. 58 Din.

29.000 parov usnjenih čevljev! po znižanih cenah!

Ženski:

preje Din 129.—
sedaj Din **99.—**

preje Din 199.—
sedaj Din **169.—**

preje Din 269.—
sedaj Din **229.—**

Moški:

preje Din 229.—
sedaj Din **199.—**

preje Din 269.—
sedaj Din **229.—**

Lakasti
Din **299.—**

Otroški:

usnjeni 22—24 **69.—**
lakasti 22—24 **79.—**

usnjeni 25—28 **79.—**
lakasti 25—28 **89.—**

usnjeni 29—34 **99.—**
lakasti 29—34 **89.—**

Preskrbite se, dokler zaloга traja!

Oglejte si naše izložbe!

Ranta

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Zastoni

dobite danes žal prav malo ali nič, vendar pa morete že za **3 Din** naročiti znesek za Slovenca, ako ne obsega nad 6 besedi. — Malo večji oglasi od 5 Din dalje. Več o tem pove cenik za oglase, ki ga brezplačno pošlje vsakomur upravištvu

Vpokojenec išče mesta kot paznik

pri graščini, pri večjem posestvu ali kaj podobnega; glavni pogoji: stanovanje s kurjavo in nekaj zemljišča. — Naslov v upravi lista št. 8306.

Hišnika (-co)

ali kogarkoli poštenega, oženjenega, brez otrok, kateri lahko zamenja svoje dosedanje stanovanje, sprejem v hišico pod Rožnikom. Ima prosto stanovanje in vrt za zelenjavo. Prijetno bivališče. — VERBIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica 1.

Primerno nagrado

dam onemu, ki mi preskrbi delavnico za samskega krojača v promet, kraju na deželi ali v trgu. Ponudbe na upravo lista pod: »Samski krojač«.

Prodaj stojč

HRASTOV LES okrog 100 m³, 1/2 ure od žel. postaje na Gorenji. — Ponudbe z navedbo cene pod 885/8321 na upravo.

PREPROGO

2x3 m, novo, izredno lepo, prodaj za polovično ceno. — Ponudbe na »Slovenec« pod: Nujno.

Sobo opremlj. oddam gospodu takoj. Mestni trg 3/III. — levo.

Lepo zračno SOBO

z elektr. razsvetljavo, z 2 posteljama in s hrano, išče gospod s svojim sinom. — Ponudbe pod: »Mirna stranka« upravi »Slovenec«. 8304

Razpisujemo dobavo 50 m³ borovih hlodov.

— Ponudbe je vložiti do 14. decembra t. l. — Več pri podpisani. — Direkcija drž. rudnika Zabukovca, p. Griže, dne 29. nov. t. l.

Dobro bukovo oglje

celi vagoni, se kupijo. — Naslov pod »Bukovo oglje« št. 8300 na upravo.

Cenjenim čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Pri „AMERIKANCU“ Ljubljana, Stari trg 10 Kupite najceneje klobuke, čepice, perilo itd. Modno blago.	„Jugometalija“ r. z. o. z. Industrija pločevinastih izdelkov Ljubljana Kolodvorska ulica 18	Martinc, Černe & Komp. dr. z o. z. pleskarska in črkoslik. tvrdka, LJUB LJANA, Igriška ul. 6	Rudolf Radovan tapednik Ljubljana, Krekov trg 7
Prodajalna K. T. D. (H. Ničman) Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.	TEOD. KORN kleparsko in instalacijsko podjetje Ljubljana Poljanska cesta št. 8	Blaž Jančar pleskar Ljubljana, Breg	Josip Satran špecerijska trgovina LJUBLJANA Šolski drev. 4 (Semenčiča)
FRANC FUJAN krovstvo in zaloga strešnih potrebščin Ljubljana - Galjeveca 9.	Ivan Križnar krovec Ljubljana Hrenova ulica št. 9	JOSIP OLUP trgovina manufakture in oblek Ljubljana, Stari trg 2 (na vogalu)	Pavel Stele AUTOTAKSI Ljubljana, Poljanska cesta 3 Telefon 942
IVAN JAVORNIK mesar Ljubljana, Domobranska c. 7 Stojnica poleg Zmajskega mostu.	Jakob Kavčič parna pekarna Ljubljana, Gradišče 5 Podruž.: Prešernova 14	K. Pečenko trgovina vseh vrst usnja in čevljiarskih potrebščin Ljubljana, Sv. Petra cesta 32	LEOPOLD SEGA Irmemar Ljubljana, Poljanska c. 99
Angeloslav Hrastnik manufakturna trgovina Ljubljana, Karlovska c. 8	Deželna lekarna pri „Mar. Pomagal“ Mr. ph. M. Leustek Ljubljana, Resljeva cesta 1	PRISTOU & BRICELJ črkoslikarja, Ljubljana Aleksandrova c. 1 Telef. 908 Ustan. 1903	Peter Žitnik splošno kleparstvo LJUBLJANA Poljanska cesta 31

Vpokojenec išče v najem malo trgovino

s stanovanjem, na deželi. — Naslov v upravi lista »Slovenec« pod št. 8305.

Boks - čevlje

(MOŠKE) par 190 Din - imam v zalogi. JANKO KOS, čevljar, Ljubljana, Tržaška cesta. »Stan in dom«. — Pri odjemu 6 parov 5% popusta. 8307

Prvovrstna trgovska hiša.

Prodaj krasno trg. hišo v večjem trgu na Štajerskem. Hiša je popolnoma v novem stanju, masivno in solid. zidana. Ima krasen trgov. lokal z izločbami ter lepim inventarjem, 5 sob, več skladišč, zaprto dvorišče - sploh vse potrebne pritlikline. K hiši spada tudi zelenjadni in sad. vrt s travnikom in njivo. Vse je kakor gori omenjeno v prvovrstnem stanju. Cena z inventarjem vred bi bila 125.000 Din. Dobremu in podjetnemu trgovcu se da tudi v najem. — Naslov pove uprava lista pod št. 8384.

Med pristni, namizni, za police, nudi po Din 22.50 kg velečebelar A. Maček, Vrhnika.

Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah. Černe, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Naprodaj je

posestvo

z mesarijo in gostilno. Prevzame se lahko takoj. ADOLF ZABJEK, Poljanska cesta 55.

Italijan.

Tovarna za stole išče italijan. govorečega POSLOVODJO za vpogibanje, poliranje in montiranje. — Prijazne ponudbe na S. A. Francesco Bellami & Figli - Capriolo (Brescia), Italija. 8295

Snežne čevlje in galoše

popravlja AVUGUST ŠKOF, Borštnikov trg, poleg Rimske c.

Oglejte si

filciste in baržunaste klobuke od 80 Din naprej samo v modnem salonu STUCHLY - MASKE.

Volno in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU - Ljubljana, Stari trg št. 12 - in Židovska ulica št. 4.

L. MIKUS
LJUBLJANA, MESTNI TRG 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki se nanovo preoblečejo

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za event. dolgove, katere bi napravila moja hčerka ANICA MÜLLER, ravno tako ne prevzamem nikake odgovornosti za njena dejanja.

RUDOLF MÜLLER
hotelir »Hotel Lloyd« — Ljubljana.

Niti razprodajamo niti odprodajamo pa smo še vendar najcenejši. Za

Miklavža

In Božič se Vam nudi priložnostni nakup vsakovrstnega oblačila. Priidi, pogledaj in kupi boš!

FRAN DERENDA & Cie., Gradišče 4.

Prosimo,

da zahtevate brezplačen proračun v slučaju nabave novih poslovnih knjig.

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

čitalnica in tvornica poslovnih knjig
V LJUBLJANI, Kopitarjeva ulica 6/II.

JOSIP URAN specialna trgovina božičnih okrasov

LJUBLJANA, Mestni trg št. 11.

Papir: svilen, taletni, zlat in srebrni, skrebeči in krep. Zlata in srebrna penca. Zica za rože. Zica za obešanje okrasov. Briljantna vrstica, svečke, držke za svečke, čudežne svečke. Prički za v kot, res krasni in poceni. 20 vzorcev in veličin. Obrazci (Krippenbilder), rojstva (štalice), lameta, girlande od lamete, girlande papirnate, angelški laski (Feenhaar). Razglednice, bloki in hrbljčki za koledarje, krinke in lampijoni. Listje za rože, prasniki (Pötseln), umetne cvetlice in venci za neveste. Velikanska izbira vsakovrstnih steklenih božičnih okrasov v obliki pičkov, zvoncev, mozičkov, sadja, bunkic, špice, okrasov od lamete ter Pratika za leto 1927. Zahtevajte cenik!

št. 37.

8299

Podpisani zdravstveni zastop razpisuje

službo sekundarija

v ženski javni bolnici v Novem mestu z mesečno plačo 1000.— dinarjev in prosto oskrbo II. razreda.

Prosilci, dosluženi stažisti, naj vložijo pravilno opremljene prošnje do 31. decembra t. l. pri podpisnem zdravstvenem zastopu.

Izvrševanje privatne prakse je sekundarijem prepovedano.

ZASTOP ZDRAVSTVENEGA OKROŽJA
v Novem mestu, 29. nov. 1926

Alojzij Vovk L. r.,
t. č. načelnik.

št. 3649 — 1926.

Oglas.

Poglavarstvo upravnice občine notranja Novska (Slavonija) naznanja tem potom interesom električne stroke in podjetjem, da je sklenjena **vpe-ljava električne razsvetljave** za kraj Novsko. Potrebna sta pa 2 stroja za pogon, in sicer eden od 16—20 KS, drugi od 30—40 KS, dalje k temu pripadajoči dinamo stroji s ploščami za proizvodnjo električne razsvetljave. Nadalje je potrebna zunanja mreža, ki naj bo dolga okoli 5000 metrov, s pripadajočimi izolatorji.

Interesenti naj se obrnejo na upravo notranje občine Novska s svojimi ponudbami, ki naj se vložijo najkasneje do 20. decembra 1926.

Poglavarstvo notranje občine v Novski,
dne 28. novembra 1926.

Načelnik: Pejaković s. r.

„DOKO“ - čevlji

so najtrpežnejši in najelegantnejše oblike lastnega, ročnega izdelka, zato najcenejši ter se dobijo le pri tvrdki

»DOKO« — LJUBLJANA — Prešernova ulica številka 9 — na dvorišču. Sprejema se obutev v popravilo, zaračuna se po najnižji ceni. Dokolenice (gamaše) na drobno in na debelo.

Ivan Čarman.

Naš edini, srčno ljubljani

Janezek

se je preselil med nebeske krilatce.

Ljubljana VII., 1. decembra 1926.

FRANCE in OLGA
PRAPROTNIK.

Premislil je 1. decembra naš nadvse ljubljani soprog in sin, gospod

Milan Brajer

uradnik drž. bolnice.

Sv. maša zadušnica se bo brala v cerkvi sv. Petra 4. dec. ob 7 zjutraj. Zalujoci: Jelka Brajer roj. Rapotec, soproga. Marija Brajer, mati — in ostali sorodniki.

Zahvala. Vsem, ki so nam o pri-liki nenadomestljive izgube našega nezabnega soproga in sina, gospoda

Milana Brajer

izrazili svoje sožalje in izkazali na ta ali oni način predragemu pokojniku zadnjo čast, se tem potom najsrčneje zahvaljujemo. Zalujoci ostali.

Zahvala.

Ob prebrdki izgubi iskreno ljubljene soproga in očeta, gospoda prof.

dr. Alfreda pl. Valenta

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo za priske dokaze vsesplošnega spoštovanja in velike hvaležnosti do pokojnika. — Nadalje se zahvaljujemo darovalcem krasnih vencev in cvetja ter vsem, ki so ga spremili na poslednji poti, kakor tudi vsakomur za izkazano nam sočutje in sožalje.

Ljubljana, dne 2. decembra 1926.

ZALUJOČI OSTALI.

Za higijeno
ust in grla
rabite
pastilje
VALDA
Na prodaj
po vseh lekarnah in
drogerijah.
Zahtevajte jih
v škatlicah
z natiskom imena
VALDA